

Joulukuu 2025

EK:n ehdotukset kansallisen sääntely- ympäristön parantamiseksi

Tervetuloa lukemaan EK:n ehdotuksia Suomen sääntely-ympäristön parantamiseksi!

EK kannustaa kansallisia päättäjiä tarttumaan sääntelyn sujuvoittamiseen ja päällekkäisen sääntelyn purkamiseen. EU-tasolla on kuluvalle kaudella keskitytty sääntelyn sujuvoittamiseen. Tästä työstä on perusteltua ottaa mallia myös kansallisesti.

EK ehdottaa kansallisia päättäjiä tarkastelemaan 9 eri kokonaisuutta ja yhteensä 64 ehdotusta, joilla sääntelyä voitaisiin yksinkertaistaa ja sujuvoittaa Suomessa ilman sääntelyn keskeisistä tavoitteista pakittamista.

Ehdotukset ovat valmisteltu EK:n ja sen jäsenliittojen yhteistyönä vuoden 2025 aikana. Lisätietoja toimenpide-ehdotuksista antavat niin EK kuin sen jäsenliitot.

Sisällys

Digitalisaation edistäminen

1. Digitaalinen viranomaisasiointi
2. Viranomaisten järjestelmät ja rekisterit
3. Ulkomaiset työntekijät ja viranomaisrekisterit
4. Tekoälyn hyödyntäminen viranomaisasiointinnissa
5. Tekoälysääntelyn testiympäristöt
6. Työnantajan oikeus käsitellä välitystietoja
7. Kansainvälisen kaupan digitalisaatio
8. Viestintäverkkojen kriittinen järjestelmä
9. Televisio-ohjelmistojen siirtovelvoite

Yritysten toimintaedellytyksien parantaminen

1. Osakeyhtiölain uudistaminen
2. Ennakkotarkastukset kaupparekisterilakiin
3. Käyttöomaisuusosakkeet
4. Osakevaihtosäännöksen uudistaminen
5. Tappiontasaussäännökset

Rahoitusmarkkinoiden kehittäminen

1. Peruspankkipalveluja koskeva sääntely
2. Asiakkaantuntemisvelvoitteiden Suomi-lisä
3. Vastasyntyneiden osakesäästötili
4. Pörssitiedottaminen vain englanniksi
5. Henkilöstörahastojen verokohtelu
6. Sijoitusrahastojen kilpailukyyn turvaaminen
7. ELTIF-rahastojen verokohtelu
8. Määräaikainen rahastopoikkeus pysyväksi
9. Ulkomaille maksettujen osinkojen lähdevero

Ks. myös perintöveron poisto

Markkinatalouden edistäminen

1. Julkisten hankintojen vaatimukset
2. Julkisten hankintojen vakioehdot
3. Innovatiivisten hankintojen edistäminen
4. Lääkejakelu
5. Alkoholin valmistus ja vähittäismyynti

Sisällys

Kaupankäynnin sujuvoittaminen

1. [Oletusmaksutapaa koskeva sääntely](#)
2. [Virhevastuu kesto- ja virhevastuun koskeva Suomi-lisä](#)
3. [Henkilöllisyyden tuplavarmistus](#)
4. [Perintäkirjeiden kirjepostivaatimus](#)
5. [Energian myyntiin liittyvät velvoitteet](#)
6. [Kampanjatuotteiden esillepanovaatimukset](#)
7. [Oiva-järjestelmä](#)
8. [Kalan toimitusketjun jäljitettävyyssjärjestelmä](#)
9. [Rehuja koskeva raportointi](#)

Verojärjestelmän kehittäminen

1. [Perintö- ja lahjaveron poisto](#)
2. [Satunnaisten ja vähäisten suoritusten verovapaus](#)
3. [Veronsaajien oikeudenvallontayksikön rooli](#)
4. [Muutoksenhakukulut oikaisulautakuntavaiheessa](#)
5. [Oma-aloitteista verotusta koskevat sanktiot](#)
6. [YLE-veron laskentasäännöt](#)
7. [Ulkomailla tehtävän etätyön verotus](#)
8. [Yritysverotuksen lahjoitusvähennykset](#)
9. [Tavaralahjoituksien veroaste](#)
10. [Hallinnollinen taakka ALV-oikaisujen osalta](#)
11. [Kulujen jakaminen arvonlisäverotuksessa](#)

Ympäristösääntelyn uudistukset

1. [Ympäristöluvituksen menettelylait](#)
2. [Ajantasainen ympäristölupapäätös](#)
3. [Tuulivoimaloiden etäisyysvaatimukset](#)
4. [Ydinenergian sääntely ja SMR-hankkeet](#)
5. [Liikennepolttoaineiden kasvihuonepäästöilmoitus](#)
6. [Ympäristösuojelukulujen verokohtelu](#)
7. [Kemikaaliturvallisuuslaki ja ympäristösääntely](#)

Kemianalan sääntely

1. [Ristiriitaiset kielivaatimukset](#)
2. [Päällekkäiset raportointivaatimukset](#)
3. [Maahantuontiin liittyvä raportointi](#)

TKI- ja koulutusehdotukset

1. [TKI-toiminnan määritelmät](#)
2. [Sote-alan tutkimustoiminnan sääntely](#)
3. [Kielitaitovaatimukset](#)
4. [Suunnitteluvelvoitteet](#)
5. [Etäopetus ja etäyhteyksiä hyödyntävä opetus](#)
6. [Kuljettajan ammattipätevyyskoulutus](#)

Digitaalisaation edistäminen

- 1) Digitaalinen viranomaisasiointi
- 2) Viranomaisten järjestelmät ja rekisterit
- 3) Ulkomaiset työntekijät ja viranomaisrekisterit
- 4) Tekoälyn hyödyntäminen viranomaisasioinnissa
- 5) Tekoälysääntelyn testiympäristöt
- 6) Työnantajan oikeus käsitellä välitystietoja
- 7) Kansainvälisen kaupan digitalisaatio
- 8) Viestintäverkkojen kriittinen järjestelmä
- 9) Televisio-ohjelmistojen siirtovelvoite

Digitaalinen viranomaisasiointi

Säätely

Keskeisiä säädösmuutostarpeita on tunnistettu ainakin seuraavissa lainsäädäntökokonaisuuksissa:

- a) Laki väestötietojärjestelmästä ja digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista (661/200) (kuolinpesän yksilöivä tunnus)
- b) Perintökaari (40/1965) (kansalaisten asiointipalvelu, sähköinen perukirja ja testamentti sekä muut perhe- ja jäämistöoikeudelliset sopimukset)
- c) Laki digi- ja väestötietoviraston eräistä henkilörekistereistä (1156/2019) (osakasrekisteri, asiointipalvelu, testamenttirekisteri)

Lisäksi riippuen siitä, missä määrin ja miten tietoa luovutetaan viranomaisten välillä, digitalisaation edistäminen saattaa vaatia muutoksia myös viranomaisia koskevissa erityislaeissa. Tarkastelun kohteena olisi ainakin avioliittolaki (234/1929), perintö- ja lahjaverolaki (378/1940) sekä laki pankki- ja maksutilien valvontajärjestelmästä (814/2022).

Säätelytaakka

Nykyisestä säätelystä aiheutuu esteitä kansalaisten ja yritysten digitaaliselle asioiden hoitamiselle.

Esimerkiksi monet asiakirjat on suunniteltu sisällöltään ja muotomääräyksiltään paperille laadittaviksi, jolloin myös niitä koskeva lainsäädäntö lähtee oletuksesta, että kyseessä on fyysinen asiakirja.

Ehdotetut toimenpiteet

Yleisperiaatteen tulisi olla viranomaisten sähköisten järjestelmien ja rekistereiden rajapintojen avaaminen yrityksille lainsäädännön asettamien tietovaatimusten täyttämiseksi.

Valtiovarainministeriö on asettanut hallitusohjelmakirjausten mukaisen digitalisaation edistämiseksi poikkihallinnollisen digitalisaation ja tiedon liikkuvuuden esteiden purkamisen hankkeen toimikaudelle 15.8.2024-31.3.2027 (VM097:00/2024).

Hankkeen tavoitteena on tunnistaa ja kumota norminpurun hengessä digitalisaatiota estävät tai vaikeuttavat säädökset sekä lisätä julkisen hallinnon toimijoiden mahdollisuuksia edistää tiedon liikkumista eri viranomaisten ja tietojärjestelmien välillä. EK pitää hankkeen tammikuussa 2025 julkaistussa väliraportissa tunnistettuja kehityskohteita kannatettavina.

Peppiina Huhtala

Asiantuntija, Tekoäly, digitalisaatio ja datatalous
peppiina.huhtala@ek.fi, +358 45 678 1306

Viranomaisten järjestelmät ja rekisterit

Säätely

Viranomaispalveluihin kirjautumis- ja tunnistautumisvaatimuksista säädetään laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta (617/2009). Suomi.fi-tunnistautumista ja valtuuksien käyttöönottoa ohjaa Digi- ja väestötietoviraston (DVV) ohjeet.

Säätelytaakka

Viranomaisjärjestelmiä ja -rekistereitä, joihin kaikkiin on tunnistauduttava erikseen on liikaa. Kirjautuminen tapahtuu joko omilla pankkitunnuksilla tai Suomi.fi-tunnuksilla. Suomi.fi-tunnusten käyttö yrityksissä edellyttää erillistä hakemusta ja hidastuttaa asiointia. Tämän lisäksi ongelmia aiheuttaa se, etteivät kaikki työntekijät halua käyttää omia pankkitunnuksiaan yritysasiointiin.

Ehdotetut toimenpiteet

Viranomaisasiointia tulisi tehostaa asiointia ottamalla tavoitteeksi ”yhdessä luukun periaate”, joka mahdollistaisi sen, että viranomaisilmoitukset voisi tehdä keskitetysti yritysten pääkonttoreilta. Tämän lisäksi myös viranomaisten käyttämiä asiointilomakkeita tulisi yhtenäistää.

Peppiina Huhtala

Asiantuntija, Tekoäly, digitalisaatio ja datatalous
peppiina.huhtala@ek.fi, +358 45 678 1306

Ulkomaiset työntekijät ja viranomaisrekisterit

Sääntely

Pääsääntöisesti suomalaisia henkilötunnuksia myöntää Digi- ja väestötietovirasto (DVV). Suomeen töihin tuleva voi kuitenkin saada Verohallinnolta henkilötunnuksen silloin, kun sitä tarvitaan verotuksellisista syistä.

Sääntelytaakka

Ulkomaisella työntekijällä on oltava henkilötunnus verokorttia tai veronumeroa varten. Veronumeroa käytetään vakiintuneesta rakennustyömailla tai telakka-alueilla tapahtuvassa työssä.

Esimerkiksi lyhytaikaisia työsuoritteita varten vaatimus henkilötunnuksesta on tarpeettoman jäykkä ja vaikeuttaa ulkomaisen työvoiman käyttöä.

Ehdotetut toimenpiteet

Helpotetaan ulkomaisen työntekijän rekisteröitymistä Verohallintoon ja muihin viranomaisiin.

Ulkomaisen työntekijän rekisteröintiä verokortin ja veronumeron myöntämistä varten on yksinkertaistettava ja nopeutettava. On harkittava mahdollisuuksia myöntää aivan lyhytaikaisia työvaiheita varten tilapäinen verokortti ilman suomalaista henkilötunnusta.

Lauri Lehmusojä

Veroasiantuntija, vero-oikeus
lauri.lehmusojä@ek.fi, +358 50 472 4394

Tekoälyn hyödyntäminen viranomaisasioinnissa

Säätely

Hallintolaissa (434/2003, 53 e, f ja g §) säädetään asian automaattisen ratkaisun edellytyksistä.

Laissa julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2019, 6 a luvun vaatimukset) säädetään puolestaan automaattisen ratkaisumenetellyn käyttöönotosta ja käytöstä.

Säätelytaakka

Tekoälyn täysmääräistä hyödyntämistä hidastaa tai estää Suomessa ainakin automaattista viranomaispäättöksetekoa koskeva säätelykokonaisuutemme.

Myös viranomaispäättöksetekoa yksinkertaisemmassa tekoälyn hyödyntämisessä on runsaasti kansallisesta lainsäädännöstä johtuvia epäselvyyksiä ja esteitä.

Yhtenä esimerkkinä digitaalisten palvelujen tarjoamisesta annetun laki (306/2019), jonka palveluautomaation käyttöä koskeva 6 a § aiheuttaa viranomaisissa epätietoisuutta siitä, voidaanko sitä soveltaa myös tekoälyllä toteutettaviin automaatioprosesseihin, kuten chatbotteihin.

Ehdotetut toimenpiteet

Hallitusohjelmakirjauksen toteuttamiseksi muutoksia tarvittaisiin ainakin seuraaviin lakeihin:

- a) Hallintolaki (434/2003) ainakin 53 e, f ja g §
- b) Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta (906/2009), 6 a luvun vaatimukset

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta piti EU:n tekoälyasetuksen toimeenpanoa koskevassa lausunnossaan (LiV 8/2025 vp) tärkeänä, että vielä tällä hallituskaudella aloitetaan oikeusministeriövetoisesti selvitystyö tekoälyn mahdollistamisessa viranomaispäättökseissä.

LiV muistuttaa lausunnossaan, että hallitusohjelmassa ja puoliväliriihessä on nimenomaan sitouduttu tekoälyn täysmittaiseen hyödyntämiseen ml. hallintopäätökset.

Peppiina Huhtala

Asiantuntija, Tekoäly, digitalisaatio ja datatalous
peppiina.huhtala@ek.fi, +358 45 678 1306

Tekoälysäätelyn testiympäristöt

Säätely

EU:n tekoälyasetus (2024/1689) velvoittaa jäsenvaltiot perustamaan vähintään yhden testiympäristön elokuuhun 2026 mennessä.

Testiympäristöillä (sandbox) tarkoitetaan viranomaisen valvonnassa olevia ympäristöjä, joissa yritykset voivat turvallisesti testata uusia tekoälyinnovaatioitaan viranomaisen myötävaikutuksella siten, että ne samalla täyttävät säätelyn asettamat vaatimukset. Hiekkalaatikossa säätelystä voidaan myös joustaa, jos se merkittävästi estää tuotekehitystä.

Säätelytaakka

Testiympäristössä voidaan vähentää säätelystä aiheutuvia innovointia hidastavia vaikutuksia ja tukea uusien teknologioiden kehitystä. Testiympäristöön osallistumisen tulee olla aidosti nopeampi tapa päästä markkinoille ja kannustaa myös pk-yrityksiä ja startup-yrityksiä tekoälykehittämiseen.

Testiympäristöjen toteutus on mahdollista rakentaa LUMI AI Factory -kiihdyttämön ympärille, joka on yksi EU:n tekoälyinnovaatioita edistävistä osaamiskeskittymistä, joiden yhtenä tehtävänä on säätelyn testiympäristöjä vastaavasti tukea erityisesti pk- ja startupyrityksiä tekoälykehityksessä

Kaikki innovaatiot eivät päädy markkinoille, mutta olennaista on, ettei mikään tärkeä innovaatio jää sanktioiden pelon tai säätelyn epäselvyyden takia syntymättä.

Ehdotetut toimenpiteet

Suomen tekoälysäätelyn testiympäristön tulee olla innovaatiota tukeva osaamiskeskus eettisen ja vastuullisen tekoälyn kehitykselle. Poikkeusmahdollisuudet tulee hyödyntää täysmääräisesti, jotta säätely ei kohtuuttomasti estä tai hidasta uusien suomalaisten tekoälyinnovaatioiden päätymistä markkinoille.

Kesällä 2025 lausuntokierroksella olleessa hallituksen esitysluonnoksessa tekoälysäätelyn testiympäristöistä (VN/31658/2024) ei myönnetty nimenomaisia poikkeusmahdollisuuksia kansalliseen tai EU-säätelyyn.

Etukäteen tuotekehitystä hidastavia säännöksiä voi olla vaikea ennustaa, mutta poikkeusmahdollisuuksista säätämiseen tulee olla valmius tarvittaessa nopeallakin aikataululla.

Peppiina Huhtala

Asiantuntija, Tekoäly, digitalisaatio ja datatalous
peppiina.huhtala@ek.fi, +358 45 678 1306

Työnantajan oikeus käsitellä välitystietoja

Säätely

Yritysten hallinnollista taakkaa lisäävä ja uudistusta vaativa kansallinen lainsäädäntö on sähköisen viestinnän palvelulaki (917/2014) ja erityisesti lain 18 luku, joka sisältää yhteisötilaajaa koskevaa erityissääntelyä välitystietojen käsittelystä.

Välitystiedot ovat tietoja, joita käsitellään viestintäverkoissa viestien siirtämiseksi, jakelemiseksi tai tarjolla pitämiseksi ja jotka ovat yhdistettävissä tilaajaan tai käyttäjään. Välitystiedoilla tarkoitetaan esimerkiksi puhelinnumeroa, sähköpostiosoitetta sekä IP-osoitetta.

Säätelytaakka

Myös viestin sisältö, otsikko ja osapuolet ovat luottamuksellista välitystietoa, jota työnantaja (yhteisötilaaja) saa käsitellä vain tietyissä poikkeustapauksissa. Esimerkiksi tietojen manuaalinen käsittely on hyvin rajattua, mikä tekee väärinkäytös- tai tietoturvaperusteisen valvomisen nykyaikaisissa teknologiatuotteissa lähes mahdottomaksi.

Suomi on ainoa EU:n jäsenvaltio, jolla on kyseinen, erityisesti työnantajan väärinkäytösperusteista valvontaa tarpeettomasti rajoittava kansallinen lisäsääntely.

Lisäksi työelämän tietosuojalain 6 luvun sähköpostiviestin katselua koskeva epäselvä lisäsääntely sekoittaa kokonaisuutta ja hankaloittaa kohtuuttomasti kansainvälisesti toimivien yritysten toimintaa.

Ehdotetut toimenpiteet

Osana työelämän tietosuojasääntelyn uudistusta tulisi tarkastella myös sähköisen viestinnän palveluista annetun lain 18 luvun yhteisötilaajia koskevan erityissääntelyn tarpeellisuutta ja ajantasaisuutta suhteessa EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen sääntelyyn.

Peppiina Huhtala

Asiantuntija, Tekoäly, digitalisaatio ja datatalous
peppiina.huhtala@ek.fi, +358 45 678 1306

Kansainvälisen kaupan digitalisaatio

Sääntely

Suomessa siirrettävistä kaupan asiakirjoista, eli juoksevista velkakirjoista ja niiden toiminnallisuudesta säädetään velkakirjalain (622/1947) 2 luvussa.

Sääntelytaakka

Esimerkiksi merikuljetuksissa käytetään yhä yleisesti paperidokumentaatiota ja erityisesti siihen liittyvien perusdokumenttien, kuten konossementin (Bill of Lading), digitalisoituminen on edennyt hitaasti.

Suomessa on varmistettava, ettei vientiä harjoittavilta yrityksiltä vaadittavien kriittisten dokumenttien käsittelyyn viittaavissa kansallisissa normeissa ole rajoituksia vain paperisiin käytäntöihin, vaan vaadittavat dokumentaatiot on kyettävä digitalisoimaan.

Ehdotetut toimenpiteet

Lisäämällä velkakirjalain 2 lukuun säännökset siitä, mitä periaatteita (mm. yksinomaisuus) noudattavia sähköisiä tietueita voidaan pitää luvussa tarkoitettuina juoksevina velkakirjoina, voidaan Suomessakin implementoida MLETR (Model Law of Electronic Transferable Records), joka perustuu sähköisten välineiden käytön syrjimättömyyden, toiminnallisen vastaavuuden ja teknologianeutraaliuden periaatteille.

Viestintäverkkojen kriittinen järjestelmä

Säätely

Viestintäverkkoja koskevaan sähköisen viestinnän palvelulakiin (917/2014) sisältyy säännös, joka koskee viestintäverkon kriittisen järjestelmän palauttamista Suomeen (283 §):

”Teleyrityksen on huolehdittava siitä, että sen tarjoaman internetyhteyspalvelun, puhelinpalvelun, tekstiviestipalvelun ja 227 §:ssä tarkoitettujen ohjelmistojen siirtämisen kannalta kriittinen viestintäverkon järjestelmä sekä sen ohjaus, ylläpito ja hallinta voidaan valmiuslain 60 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaista toimivaltuutta käytettäessä viipymättä palauttaa Suomeen ja että teleyrityksen tarjoamaa palvelua tai järjestelmää voidaan ylläpitää mainitun pykälän 1 momentin mukaisessa menettelyssä määritellystä paikasta. Velvollisuus ei koske merkitykseltään vähäisiä viestintäpalveluja.”

Säätelytaakka

Pykälä koskee viestintäverkon kriittisen järjestelmän palauttamista Suomeen. Säätely ei kuitenkaan huomioi yritysten rajat ylittävää yhteistyötä esim. EU/ETA-maiden ja Pohjoismaiden kesken, mikä on keskinäisriippuvaisessa ja digitalisoituneessa yhteiskunnassa elintärkeää.

Nykysäätely ei myöskään täysimääräisesti tue teknologiakehityksen tuomia uusia mahdollisuuksia, joiden avulla voisimme parantaa entisestään verkkojen ja palvelujen turvallisuutta.

Ehdotetut toimenpiteet

Lain 283 § tulisi kumota tai sitä tulisi muuttaa.

Yksityiskohtaisten säännösten ja keinojen säätämisen sijasta varautumissäätelyn tulee olla tavoitepohjaista: sen tulee kannustaa entistä turvallisempien palvelujen luomiseen ja mahdollistaa viestintäverkkojen ja -palvelujen resilienssin vahvistaminen myös edistämällä rajat ylittävää yhteistyötä EU- ja Nato-maiden välillä.

Esimerkiksi tietojen hajauttaminen pilvipalveluihin parantaa verkkojen ja palvelujen turvallisuutta, ja tiedot ovat saatavilla niin poikkeusolojen aikana kuin myös tilanteessa, jossa yhteiskuntaa aletaan poikkeusolojen jälkeen palauttamaan ja kehittämään takaisin normaaliaikojen tilanteeseen. Kansallisesti kriittinen data ei ehkä olekaan parhaiten turvattuna vain valtakunnan rajojen sisäpuolella.

Markku Rajamäki

Johtava asiantuntija, yritysturvallisuus, varautuminen
markku.rajamaki@ek.fi, +358 40 553 9137

Televisio-ohjelmistojen siirtovelvoite

Sääntely

Viestintäverkkoja koskevaan sähköisen viestinnän palvelulakiin (917/2014) sisältyy säännös, joka koskee televisio-ohjelmien siirtovelvoitetta kaapeliverkoissa (227 §):

”Verkkopalvelua kaapelitelevisioverkossa tarjoava teleyritys on velvollinen siirtämään verkossa ilman korvausta Yleisradio Oy:stä annetun lain 7 §:n 1 momentissa tarkoitettut, verkon sijaintikunnassa vastaanotettavissa olevat julkisen palvelun televisio-ohjelmistot ja ohjelmistoihin sisältyvää ohjelmaa varten toimitetun vapaasti vastaanotettavan aineiston sekä ohjelmistoihin liittyvät oheis- ja lisäpalvelut sellaisen televisiotoiminnan osalta, jota harjoitetaan maanpäällisessä joukkoviestintäverkossa.”

Sääntelytaakka

Kaapeliverkkoja käytetään keskeisesti myös laajakaistayhteyksiin. Näin ollen velvoite haittaa olennaisesti television jakelumarkkinan toimintaa ja asettaa teleyritykset jatkuvasti alttiiksi esimerkiksi tekijänoikeusjärjestöjen korvausvaatimuksille esimerkiksi musiikin tai muun suojatun sisällön johdosta.

Ehdotetut toimenpiteet

Lain 227 § tulisi kumota.

Yritysten toimintaedellytyksien parantaminen

- 1) Osakeyhtiölain uudistaminen
- 2) Ennakkotarkastukset kaupparekisterilakiin
- 3) Käyttöomaisuusosakkeet
- 4) Osakevaihtosäännöksen uudistaminen
- 5) Tappiontasaussäännökset

Osakeyhtiölain uudistaminen

Sääntely

Osakeyhtiölain vireillä oleva uudistaminen tarjoaa harvinaisen tilaisuuden keventää yritysten hallinnollista taakkaa ja parantaa sääntelyn toimivuutta.

Kun lakia ollaan joka tapauksessa päivittämässä, olisi tärkeää hyödyntää tämä vaihe mahdollisimman kattavasti ja tehdä kaikki ne muutokset, jotka ovat toteutettavissa ja aidosti tarpeellisia.

Hannu Ylänen

Johtava asiantuntija, Yhtiöoikeus, parempi sääntely
hannu.ylanen@ek.fi, +358 40 743 7620

Sääntelytaakka

Työryhmän esityksestä puuttuu edelleen useita uudistuksia, jotka olisivat tukeneet hallitusohjelman tavoitetta vahvistaa yritystoiminnan edellytyksiä.

Jatkovalmistelussa olisi syytä paneutua ehdotettuihin lisämuutoksiin huolellisesti ja vakavasti, jotta lopputulos tukisi mahdollisimman laajasti yritysten toimintaa ja kilpailukykyä.

Ehdotetut toimenpiteet

Kannatettavia lisäehdotuksia ovat seuraavat:

- a) Omien osakkeiden hankintavaltuutuksen voimassaoloajan pidennys
- b) Uskotun miehen hakemuksien keskittäminen Helsingin käräjäoikeuteen
- c) Omien osakkeiden rahoituskiellon rajaaminen julkisten yhtiöiden osalta direktiivin sallimaan optioon
- d) Mahdollisuus siirtää voittovaroja SVOP-rahastoon
- e) Pienien apporttiomaisuuksien vapauttaminen tilintarkastajan lausuntovelvoitteesta
- f) Yritysjärjestelyjen kuulutusaikojen lyhentäminen nykyistä 3 kuukaudesta 1 kuukauteen
- g) Pörssiyhtiöitä ja julkisia osakeyhtiöitä koskevien erityissäännöksiin keskittäminen osakeyhtiölain 4 lukuun
- h) Ulkomaisten yritysjärjestelyiden osakkeiden merkinnän selkeyttäminen
- i) Yhtiöiden sisäisen viestinnän digitalisoinnin edistäminen

Ennakkotarkastukset kaupparekisterilakiin

Säätely

Voimassa oleva kaupparekisterilaki (564/2023) ei mahdollista yritysten perustamis- tai muutosilmoitusten tarkastamista ennakolta Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) toimesta.

EK:n käsityksen mukaan PRH:n on tarkoitus ottaa käyttöön sisäinen ohjeistus, joka vastaa osittain ennakkotarkastuksien puutteen aiheuttamiin ongelmiin, mutta on samalla kuitenkin katsonut, ettei voimassa olevan lain puitteissa ole mahdollisuuksia käsitellä hakemuksia ennakkoon, mikä aiheuttaa epävarmuutta erityisesti monimutkaisempien hakemusasioiden rekisteröintiaikatauluihin.

Hannu Ylänen

Johtava asiantuntija, Yhtiöoikeus, parempi sääntely
hannu.ylanen@ek.fi, +358 40 743 7620

Säätelytaakka

Yritykset ovat huolestuneita PRH:n käsittelyaikojen venymisestä sekä aikatauluja koskevista epävarmuuksista muun muassa osakeanteja ja erilaisia yritysjärjestelyjä koskevissa asioissa.

Esimerkiksi osakeannit ovat useassa tapauksessa aikakriittisiä siksi, etteivät sijoittajat yleensä ole valmiita kantamaan osakkeiden toimitusaikatauluun liittyviä riskejä. Jos uusien osakkeiden rekisteröintiaikataulu venyy ennakoimattomasti, sijoittajien halukkuus osallistua anteihin vähenee. Osakeannin rekisteröinti ennakkoon sovittuna päivänä olisi tarpeen myös siitä syystä, että yritysjärjestelyihin liittyvät riskit saadaan jaettua ennakolta sovitulla tavalla.

Oikeusvarmuuden kannalta on tärkeää, että käsittelyyn kaupparekisterissä saataisiin luotua menettely, joka mahdollistaa ennakoitavan rekisteröintiaikataulun. Tällöin erilaiset tulkintakysymykset voitaisiin ratkaista jo hyvissä ajoin prosessia valmisteltaessa eikä vasta siinä vaiheessa, kun hakemus kaikkine liitteineen on jätetty. Ennakoitava rekisteröintiaikataulu on tarpeen myös sen varmistamiseksi, ettei käsittelyaikatauluista aiheudu tarpeetonta haittaa suomalaisten pääomamarkkinoiden toiminnalle.

Ehdotetut toimenpiteet

Ehdotus kaupparekisterilain säännökseksi:

”[X] § Ennakkotarkastus

Rekisteriviranomainen voi tarkastaa yhteisön tai sen perustajan hakemuksesta perustamis- tai muutosilmoituksen ennakolta (ennakkotarkastus).

Ennakkotarkastusta koskeva hakemus on tehtävä kirjallisesti ja siihen on liitettävä hakemuksen käsittelemiseksi tarpeelliset tiedot ja asiakirjat.

Ennakkotarkastuksesta annettu päätös on sitova paitsi, jos yhteisö on muuttanut ennakkotarkastuksessa ollutta hakemusta sillä tavoin, että uusi tarkastus on tarpeellinen. Päätös on voimassa vuoden sen antamisesta lukien.

Ennakkotarkastuksesta huolimatta perus- ja muutosilmoitukset on tehtävä siten kuin edellä säädetään ja niissä on ilmoitettava myös ennakkotarkastusta koskevasta päätöksestä ja miltä ilmoitusta on muutettu ennakkotarkastuksen jälkeen.

Rekisteriviranomaisen on merkittävä ennakkotarkastuksen kohteena ollut tieto tai asiakirja rekisteriin rekisteröinnin hakijan pyytämänä rekisteröintiajankohtana edellyttäen, että rekisteriviranomaiselle on ennen rekisteröintiä toimitettu kaikki rekisterimerkinnän tekemiseksi tarpeelliset tiedot ja asiakirjat.”

Käyttöomaisuusosakkeet

Säätely

Elinkeinoverolain (360/1968) 6 b § sisältää käyttöomaisuusosakkeiden luovutusvoittojen verovapaussäännön. Osakkeet ovat verovapaita, mikäli 6.2 b §:ssä säädetty edellytykset täyttyvät.

Käyttöomaisuuden luovutuksia käsitellään Verohallinnon ohjeessa ja asiaa koskee mittava määrä oikeuskäytäntö.

Käytännössä yritysten konsernirakenteen uudelleenjärjestelyt saattavat edellyttää yrityksen toimintojen uudelleen järjestämistä, jolloin tarve konsernin sisäisille osakkeiden verovapaille luovutuksille syntyy. Yrityksillä tulisi olla mahdollisuus myydä tytäryhtiönsä tai liiketoiminnan osan vapauttaakseen pääomia uusiin investointeihin. Yrityksen ei tulisi maksaa veroja vain siksi, että se vaihtaa strategista painopistettään tai irtautuu ei-ydintoiminnoista.

Säätelytaakka

Käyttöomaisuusluonteen vaatimus aiheuttaa yrityksille ja pääomasijoittajille merkittävää tulkinta- ja selvitystaakkaa, koska verovapauden soveltuminen riippuu epäselvistä rajanvedoista. Epävarmuus johtaa monimutkaiseen rakennejärjestelyihin, ennakkoratkaisujen tarpeeseen ja hallinnollisiin kustannuksiin, mikä heikentää investointiympäristön ennakoitavuutta.

Pääomasijoittajien omistamat osakkeet eivät pääsääntöisesti täytä käyttöomaisuusosakkeen tunnusmerkkejä, vaan ovat yleensä joko vaihtomaisuutta (aktiivista kauppaa) tai sijoitusomaisuutta (pidempi aikainen omistaminen). Vaatimus osakkeiden käyttöomaisuusluonteesta ohjaa pääomasijoitustoimintaa ulkomaille, sillä kilpailijamaissa sovelletaan selkeämpiä ja laajempia verovapaussääntöjä, mikä heikentää Suomen houkuttelevuutta sijoituskohteena.

Ehdotetut toimenpiteet

Tytäryhtiöosakkeiden myynnin verotusta tulisi uudistaa Ruotsin mallin mukaisesti väljentämällä EVL 6b § soveltamisalaa Murron työryhmän raportin kohdassa 3.10 esitetyin tavoin poistamalla vaatimus osakkeiden käyttöomaisuusluonteesta ja pääomasijoitustoimintaa koskeva raja Murron työryhmän esittämällä tavalla.

Muutos keventäisi olennaisesti yritysten ja pääomasijoittajien toimintaympäristön hallinnollista taakkaa poistamalla käyttöomaisuusluonteen ja toimialarajauksen aiheuttamat rajanvedot sekä niihin liittyvän epävarmuuden. Pääomasijoittajille muutos loisi kilpailukykyisen ja kansainvälisesti vertailukelpoisen verotusjärjestelmän, mikä kannustaisi rahastoja ja hallinnointiyhtiöitä sijoittumaan Suomeen nykyistä vahvemmin.

Anita Isomaa

Verojohtaja, veropolitiikka
anita.isomaa@ek.fi, +358 40 174 1741

Osakevaihtosäännöksen uudistaminen

Sääntely

Laissa elinkeinotulon verottamisesta (360/1968) säädetään osakevaihtoista. Lain 52.1 f §:n vuoden 2026 alusta voimassa olevan sanamuodon mukaan:

Vastike saa olla myös rahaa, ei kuitenkaan enempää kuin 50 prosenttia vastikkeena annettujen osakkeiden nimellisarvosta tai nimellisarvon puuttuessa osakkeita vastaavasta osuudesta maksettua omaa pääomaa.

Sääntelytaakka

Vaikka käteisvastikkeen määrä nousee aikaisemmasta 10 prosentista 50 prosenttiin, sääntelyn ongelmat ovat säilyneet ennallaan. Sääntely aiheuttaa yrityksille sekä veroneuvonnassa että yritysjärjestelyjen rakenteen suunnittelussa merkittävää epävarmuutta ja kustannuksia, koska on varmistettava, ettei käteisvastike ylitä 50 prosentin rajaa.

Käteisvastikerajan poistaminen yksinkertaistaisi yritysjärjestelyiden suunnittelua ja vähentäisi tarvetta ulkopuolisille veroasiantuntijapalveluille.

Ehdotetut toimenpiteet

Kansallinen osakevaihtosäännös tulisi uudistaa Ruotsin mallin mukaisesti poistamalla EVL 52f § 1 momentin viimeisestä virkkeestä osakevaihdon käteisvastikeraja, jolloin osakevaihdossa annettava mahdollinen käteisvastike on veronalaista, mutta se ei enää vaikuttaisi osakevastikkeen verokohteluun.

Anita Isomaa

Verojohtaja, veropolitiikka
anita.isomaa@ek.fi, +358 40 174 1741

Tappiontasaussäännökset

Sääntely

Tuloverolain 122 §:ssä säädetään omistajanvaihdosten vaikutuksesta tappioiden vähentämiseen. Asiaa käsitellään Verohallinnon ohjeessa vahvistetusta tappiosta ja omistajanvaihdoksesta.

Sääntelytaakka

Nykyinen tappiontasausjärjestelmä aiheuttaa yrityksille sekä taloudellista että hallinnollista taakkaa erityisesti yritysjärjestelyjä koskien.

Tappiontasaussäännökset ovat selvästi joustamattomammat sulautumisissa kuin omistajanvaihdoksissa, jonka vuoksi yritykset joutuvat hakemaan ennakkoratkaisuja Verohallinnolta.

Ehdotetut toimenpiteet

Tappiontasaussäännösten teknisiä ongelmia tulisi korjata ja joustavoittaa sallimalla tappiontasaus sulautumistilanteissa samoin edellytyksin kuin omistajanvaihdostilanteissakin ja laajentamalla TVL 122.2 § pörssiyhtiöpoikkeus myös monenkeskisessä kaupankäynnissä noteerattuihin yhtiöihin.

Murron työryhmän ehdotuksen mukaisesti tappioiden poikkeuslupamenettelystä tulisi luopua.

Rahoitusmarkkinoiden kehittäminen

- 1) Peruspankkipalveluja koskeva sääntely
- 2) Asiakkaantuntemisvelvoitteiden Suomi-lisä
- 3) Vastasyntyneiden osakesäästötili
- 4) Pörssitiedottaminen vain englanniksi
- 5) Henkilöstörahastojen verokohtelu
- 6) Sijoitusrahastojen kilpailukyvyn turvaaminen
- 7) ELTIF-rahastojen verokohtelu
- 8) Käyttöomaisuusosakkeet
- 9) Määräaikainen rahastopoikkeus pysyväksi
- 10) Ulkomaille maksettujen osinkojen lähdevero

Peruspankkipalveluja koskeva sääntely

Sääntely

Valtionvarainministeriö (VM) valmistelee parhaillaan lainsäädäntömuutoksia erityisesti peruspankkipalveluiden, käteisen saatavuuden ja käytettävyyden sekä asiakkaansuoja- ja menettelytapasääntelyn osalta.

Tavoitteena on a) varmistetaan mikro- ja pienyritysten sekä yhdistysten pankkipalveluiden riittävä saatavuus ja kohtuullinen hinnoittelu; b) varmistaa peruspankkipalveluiden tarjonnan riittävä laatutaso; sekä c) täsmentää pankkien velvollisuuksia ja menettelytapoja siten, ettei niitä tulkita tarpeettoman tiukasti, joka muodostaisi asiattoman esteen palveluiden tarjonnalle (de-risking-ilmiön ehkäisy)”

Työryhmän toimikausi alkoi 31.10.2024 ja jatkuu vuoden 2025 loppuun asti.

Sääntelytaakka

Hankkeen tavoitteet merkitsevät pankkien toimintaan kohdistuvaa tarpeetonta kansallista lisäsääntelyä.

Peruspankkipalveluja koskevat tavoitteet asettavat pankeille kustannusrakennepaineita, jos sääntely rajoittaa hinnoittelun vapautta tai asettaa erilaisia laatukriteereitä esimerkiksi palvelujen saatavuuden mittaamiseksi ja raportoimiseksi. Tämän kaltainen sääntely edellyttää pääsääntöisesti myös investointeja pankkien käyttämiin IT-järjestelmiin ja henkilöstön koulutukseen.

Ehdotetut toimenpiteet

Lainsäädäntöhanke ei perustu EU-sääntelyyn, vaan on kansallista lisäsääntelyä, joka ei perustu hallitusohjelman kirjauksiin.

Hankkeesta tulisi luopua.

Santeri Suominen

Asiantuntija, Arvopaperi- ja rahoitusmarkkina-asiat
santeri.suominen@ek.fi, +358 50 463 7822

Asiakkaantuntemisvelvoitteiden Suomi-lisä

Sääntely

Suomessa asiakkaan tuntemista ja todentamista sääntelee rahanpesulaki (444/2017), jonka 2.1 §:n 16 kohdan mukaan lakia sovelletaan sijoituspalvelulain (747/2012) 2 luvun 3 §:n 1 momentin 1–8 kohdassa tarkoitettua palvelua liike- tai ammattitoimintana tarjoavaan sijoituspalveluyritykseen.

Sääntelytaakka

Sijoitusrahaston jakelijalle on asetettu Suomen lainsäädännössä sellaisia asiakkaantuntemisvelvoitteita, joita ei ole muualla.

Lisäksi rikostorjunnan edellyttämä tietojenvaihto on alue, jossa valitettavasti kansalliset tulkinnat eriävät merkittävästi valtaviiran EU:n sääntelyvelvoitteista vaikeuttaen rikostorjuntaa ja tietojenvaihtoa.

Tämän lisäksi tällä hetkellä useat eri pankkitoimijat keräävät KYC-tietoja toisistaan poikkeavilla lomakkeilla ja vaatimuksilla, mikä aiheuttaa merkittävää hallinnollista taakkaa asiakkaille ja hidastaa prosesseja.

Ehdotetut toimenpiteet

Poistetaan Suomi-lisä rahanpesun ja terrorismin estämistä koskeasta lainsäädännöstä.

KYC-tietojen toimittamista voitaisiin helpottaa esimerkiksi yhtenäisemmällä KYC-tietomallilla, mikä mahdollistaisi tietojen toimittamisen yhdenmukaisesti ja tehokkaasti.

Santeri Suominen

Asiantuntija, Arvopaperi- ja rahoitusmarkkina-asiat
santeri.suominen@ek.fi, +358 50 463 7822

Vastasyntyneiden osakesäästötili

Säätely

”Valtiovarainministeriö (VM) selvittää hallitusohjelman mukaisesti mahdollisuutta toteuttaa vastasyntyneiden osakesäästötili, jonne valtio lahjoittaisi jokaiselle vastasyntyneelle suomalaiselle lapselle ensisijoituksen osana äitiyspakkausta.”

Selvitys on arvioitu valmistuvaksi 31.3.2026.

Säätelytaakka

Valtion alkupanoksen (esim. 300 euroa) pitkä sijoitusaika kasvattaisi varallisuutta merkittävästi korkoa korolle -ilmiön kautta, erityisesti jos valtion alkuinvestointi toimii ”käynnistäjänä” perheen tai nuoren kuukausittaisille säästämislle jatkossa.

Esimerkiksi alkupanoksen päälle tulevalle 50 euron kuukausisäästämislle olisi mahdollisuus kasvattaa nuorelle vajaan 20 000 euron puskuri opiskelujen aloittamista ja ensiasunnon ostoa varten.

Toimenpiteellä olisi erityinen vaikutus pienituloisissa perheissä, joissa ei muuten olisi varaa aloittaa sijoittamista lapsien tulevaisuuden varalle sekä niiden perheiden lapsille, joiden vanhemmillä ei ole sijoitusosaamista.

Toimenpide lisäisi talousosaamista ja ymmärrystä varallisuuden kehityksestä, joka vähentäisi velanottotarpeita.

Ehdotetut toimenpiteet

Hallitusohjelman kirjaus vastasyntyneiden osakesäästötilistä tulee toteuttaa nopeasti, ja valtion on sitouduttava alkupanoksen lahjoittamiseen (esim. 300 euroa per lapsi).

Säästötilille tulisi sallia myös sijoitusrahastot ja sijoitusvakuutukset hajauttamisen mahdollistamiseksi.

Selvitys tulee saattaa loppuun ja luoda realistinen toteutuspolku kansankapitalismin edistämiseksi.

Santeri Suominen

Asiantuntija, Arvopaperi- ja rahoitusmarkkina-asiat
santeri.suominen@ek.fi, +358 50 463 7822

Pörssitiedottaminen vain englanniksi

Sääntely

Arvopaperimarkkinalain 10 luvun 4 § koskee säänneltyjen tietojen kieltä:

” Säännellyt tiedot on julkistettava suomen tai ruotsin kielellä. Liikkeeseenlaskija voi Finanssivalvonnan luvalla kuitenkin käyttää julkistamisessa muuta kieltä kuin suomea tai ruotsia.”

Sääntelytaakka

Englanti on arvopaperimarkkinoilla yleisesti käytettävä kieli. Ei ole perusteltua, että pörssitiedottaminen tulisi tapahtua myös suomenkielellä jokaisessa tilanteessa.

Käännöskulut eivät luonnollisestikaan ole erittäin suuria, mutta ne ovat kiistatta ylimääräinen kansallisesta sääntelystä johtuva kuluerä, joka aiheuttaa markkinaosapuolille myös ylimääräistä hallinnollista taakkaa.

Ehdotetut toimenpiteet

Asia tulisi jättää kunkin yhtiön tai liikkeeseenlaskijan itsensä arvioitavaksi, mutta sääntelyn tulisi mahdollistaa pörssitiedottaminen vain englanniksi ilman erillistä Finanssivalvonnalta pyydettyä lupaa.

Henkilöstörahastojen verokohtelu

Säätely

Verohallinto on julkaissut ohjeen henkilöstörahastosta saatavien tulojen verotuksesta. Henkilöstörahastosta säädetään omassa laissaan (934/2010), mutta tuloverolaissa (1535/1992) ei ole nimenomaista säännöstä henkilöstörahastoon siirrettävien erien verotuksesta. Henkilöstörahastoon siirrettävien erien verotukseen sovelletaan lain 29 ja 110 §:n säännöksiä.

Säätelytaakka

Aiemman ja yleisesti hyväksytyn tulkinnan mukaisesti tulospalkkiot verotettiin työntekijän ansiotulona vasta silloin, kun henkilö nosti varoja henkilöstörahastosta.

Verohallinto otti kuitenkin kannan, että tietyissä tilanteissa verotus voisi realisoitua jo varojen siirtohetkellä, eli ennen kuin työntekijä saa rahaa käteensä. Tämä rikkoi osin vakiintunutta käytäntöä ja aiheutti kysymyksiä sekä työnantajille että työntekijöille.

Verohallinnon uudet tulkinnat ovat tuoneet epäselvyyttä henkilöstörahastoon siirrettävien tulospalkkioiden verotukseen (verotetaanko palkkio vasta varoja rahastosta nostettaessa, kuten aiemmin on ajateltu, vai tietyissä tilanteissa jo varoja rahastoon siirrettäessä).

Ehdotetut toimenpiteet

Henkilöstörahastolain ja tuloverolain säännöksiä tulisi selkeyttää näiltä osin: Verohallinto ja henkilöstörahastoja valvova YT-asiamies kannattavat lain täsmentämistä.

Anita Isomaa

Verojohtaja, veropolitiikka
anita.isomaa@ek.fi, +358 40 174 1741

Sijoitusrahastojen kilpailukyvyn turvaaminen

Säätely

Suomen kansallisessa lainsäädännössä on eräitä erikoisuuksia, jotka haittaavat uudistuvan rahanpesusäätelyn yhteydessä suomalaista sijoitusrahastoalaa.

Nämä liittyvät rahastopoikkeuksen määräaikaisuuteen, rahasto-osuudenomistajien vähimmäismäärään, osuudenomistajarekisterisäätelyn vaatimukseen ja ELTIF-rahastojen verokohteluun.

Säätelytaakka

Relevanteissa EU-maissa, jonne on merkittävästi sijoittautunut sijoitusrahastotoimintaa, ei ole tällaisia vaatimuksia voimassa. Myös Ruotsi on parhaillaan muuttamassa lainsäädäntöään kilpailukykyisemmäksi.

Sijoitusrahaston jakelijalle on myös asetettu Suomen lainsäädännössä sellaisia asiakkaantuntemisvelvoitteita, joita ei ole muualla.

Ehdotetut toimenpiteet

Rahastopoikkeuksen sijaan pysyvä ratkaisu tosiasiallista johtopaikkaa koskevaan säätelyyn.

Suljetuille erikoissijoitusrahastoilla (ELTIF) tulisi olla sama verokohtelu kuin tavallisille rahastoille – näin saadaan investointeja suomalaiseen infraan ja pk-yrityksiin.

Osuudenomistajarekisterisäätely on päivitettävä nykyaikaan. Nyt annamme turhaan kilpailuetua muille valtioille ja lainkäyttöalueille.

Santeri Suominen

Asiantuntija, Arvopaperi- ja rahoitusmarkkina-asiat
santeri.suominen@ek.fi, +358 50 463 7822

ELTIF-rahastojen verokohtelu

Säätely

Euroopan unionin asetuksessa ([2015/760](#)) säädetään pitkäaikaissijoitusrahastoista, (European long-term investment funds, ELTIF).

ELTIF-rahastojen tarkoituksena on tarjota pitkäaikaista rahoitusta erilaisiin infrastruktuurihankkeisiin, listaamattomille yrityksille tai listautuneille pk-yrityksille.

Suomen ELTIF-rahastojen yleistymistä rajoittaa [tuloverolain 20 a §](#), jossa säädetään sijoitusrahastojen verovapaudesta.

Säätelytaakka

Suomen tuloverolain 20 a § rajoittaa tällä hetkellä ELTIF-rahastojen verokohtelua siten, että suomalaisia ELTIF-rahastoja voidaan käytännössä tarjota vain ammattimaisille sijoittajille. Tämä johtuu siitä, että pykälä määrittelee suomalaisen erikoissijoitusrahaston verovapauden edellytyksiä tavalla, joka ei sovellu piensijoittajille tarjottaviin ELTIF-ratkaisuihin, vaan tekee mallin käytännössä kannattamattomaksi.

Muut EU-maat voivat jo markkinoida näitä rahastoja Suomessa, joten suomalaisille toimijoille on luotava samat edellytykset.

Ehdotetut toimenpiteet

Tuloverolain 20a § tulee muuttua siten, että ELTIF-rahastoja voidaan tarjota myös piensijoittajille, ei vain ammattimaisille sijoittajille.

Muutos ei ole verotuki, vaan se tukisi suomalaisen sijoitusalan kasvua ja verotulojen kertymistä.

Anita Isomaa

Verojohtaja, veropolitiikka
anita.isomaa@ek.fi, +358 40 174 1741

Määräaikainen rahastopoikkeus pysyväksi

Säätely

Finanssiala: ”Rahastopoikkeuksen tarve juontaa juurensa vuodesta 2021, jolloin tosiasiallista johtopaikkaa koskeva säätely tuli voimaan. Sen tavoitteena oli estää ilmiö, jossa tosiasiasa Suomesta johdettujen yritysten kotipaikkaa pidettiin verojen välttämiseksi keinotekoisesti ulkomailla. Säätelyn muutoksella ei haluttu puuttua sijoitusrahastotoiminnan harjoittamiseen, missä yhdestä maasta käsin harjoitettu rahastojen hallinnointi on normaali eurooppalainen tapa hoitaa toimintaa. Se ei myöskään vähennä vaan lisää verotuloja Suomessa.”

Näiden syiden takia tuloverolain 9 a §:ssä säädetään määräaikainen rahastopoikkeudesta.

Säätelytaakka

Sijoitusrahastoliiketoiminnassa kilpailijamaat, kuten Alankomaat ja Irlanti, tarjoavat pysyviä poikkeuksia, ja ilman tätä Suomi voi menettää rahastoliiketoimintaa.

Ehdotetut toimenpiteet

TVL 9a §:ssä säädetty määräaikainen rahastopoikkeus tulee tehdä pysyväksi, jotta varmistetaan Suomessa hallinnoitujen ulkomaisten rahastojen pysyvyys. Muutoksella vältetään negatiiviset talousvaikutukset ja edistetään sijoitusalan kasvua.

Anita Isomaa

Verojohtaja, veropolitiikka
anita.isomaa@ek.fi, +358 40 174 1741

Ulkomaille maksettujen osinkojen lähdevero

Säätely

Lähdeverolain (627/1978) 7 §:n mukaisesti osakkeelle maksettavasta osingosta peritään 35 prosentin lähdevero, jos osingonmaksajalla tai rekisteröityneellä säilyttäjällä ei ole verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995) 15 e §:ssä tarkoitettuja tietoja osingon saajasta.

Lähdeveron ”peruskanta” on 35 prosenttia, mutta voimassa olevat verosopimukset tyypillisesti laskevat verokannan 15 prosenttiin.

Säätelytaakka

Käytännössä lähdeveron suorittaminen oikean verosopimuksessa sovitun mukaisesti ei usein onnistu, koska osingonmaksajilla on laaja ja vaikeaselkoinen selvitysvelvollisuus, eivät kaikki tarvittavat tiedot välttämättä ole osingonmaksuhetkellä käytettävissä.

Mikäli oikeita tietoja ei ole, osingonmaksaja joutuu perimään liian korkean lähdeveron, jolloin ulkomaisen sijoittajan on haettava lähdeveronpalautusta jälkikäteisesti.

Järjestelmä on käytännössä raskas ja hidas, joka vähentää erityisesti portfoliosijoittajien halua sijoittaa suomalaisiin yrityksiin.

Suomen kilpailijamaista esimerkiksi Yhdysvallat, Ruotsi ja Hollanti pidättävät lähdeveron verosopimuksen mukaisesti oikeansuuruisena jo osingonmaksun yhteydessä, eikä sijoittajan tarvitse hakea jälkikäteen veronpalautusta.

Ehdotetut toimenpiteet

Suomen lähdeveromenettely tulisi korjata Murron työryhmän ehdotuksen mukaisesti siten, että mahdollistetaan osingon lähdeveron tosiasiallinen periminen useimmissa tilanteissa suoraan oikeansuuruisena.

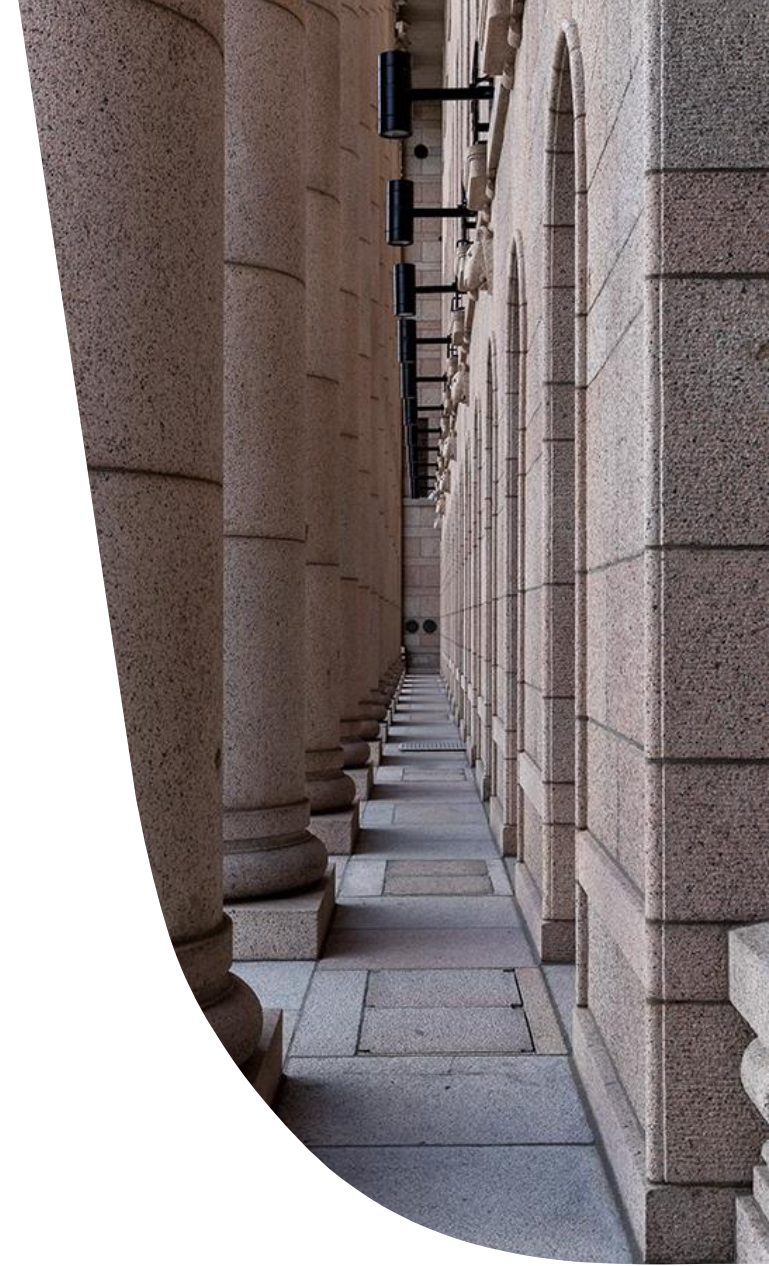
Tämä edellyttää sitä, että osingonmaksajan selvitysvelvollisuus on määritelty laissa selvästi ja yksiselitteisesti ja että tavallisinta 15 %:n verokantaa sovellettaessa riittäisi kevennetty selvitysmenettely.

Anita Isomaa

Verojohtaja, veropolitiikka
anita.isomaa@ek.fi, +358 40 174 1741

Markkinatalouden edistäminen

- 1) Julkisten hankintojen vaatimukset
- 2) Julkisten hankintojen vakioehdot
- 3) Innovatiivisten hankintojen edistäminen
- 4) Lääkejakelu
- 5) Alkoholin valmistus ja vähittäismyynti

Julkisten hankintojen vaatimukset

Säätely

Hankintalain 86 § mukaan hankintayksikkö voi asettaa hankintapäätöksen tekemisen ehdoiksi vaatimuksia, joilla käytännössä varmistetaan se, että tarjoajilla on tarvittava osaaminen hankintasopimuksen toteuttamiseksi.

Säätelytaakka

Liian tiukat ja jäykät referenssit sulkevat markkinoita. Niitä tulee joustavoittaa kilpailun lisäämiseksi, ensitarjoajien määrän kasvattamiseksi ja pk-sektorin osallistumismahdollisuuksien parantamiseksi. Esimerkiksi:

- a) Referenssien aikarajojen joustavoittaminen. Voitaisiin sallia referenssit esimerkiksi rakennusalalla 10 vuoden ajalta, jolloin yritykset, joilla on aiempaa kokemusta, mutta eivät ole hiljattain toteuttaneet vastaavaa hanketta, voisivat osallistua.
- b) Referenssien hyväksyntä vaiheistettusti. Pienemmissä hankkeissa voisi käyttää kevyempiä referenssivaatimuksia, jolloin pk-yritykset pääsisivät ensin toteuttamaan pienempiä hankkeita ja saisivat näin referenssejä suurempia hankkeita varten.
- c) Mahdollisuus korvata referenssit muilla osoituksilla osaamisesta, esim. sertifikaatit, toteutussuunnitelma
- d) Referenssien soveltuvuuden arviointi joustavammin, esim. läheisesti vastaavat projektit erityisesti yksityiseltä sektorilta, julkisten rakennusten referenssit laajalti tulkiten.

Ehdotetut toimenpiteet

Hankintalain 86 §:n liikevaihtorajavaatimusta tulisi muokata niin, että voitaisiin ottaa huomioon pitkäaikaisten hankkeiden kesto. Liikevaihtoraja voitaisiin suhteuttaa esimerkiksi projektin keston, jolloin riittäisi, että sen täyttäisi keskimääräisesti arvioidun keston ajan.

Referenssivaatimuksia pitäisi ohjata keskitetysti joustavoittamisen suuntaan, ja vastuuttaa valtiovarainministeriö tai muu selkeästi nimetty taho viemään joustavoittamista eteenpäin.

Sanna-Maria Bertell

Johtava asiantuntija, kilpailu ja julkiset hankinnat
sanna-maria.bertell@ek.fi, +358 50 473 3688

Julkisten hankintojen vakioehdot

Säätely

Julkisten hankintojen vakioehtoja (yleiset sopimusehdot, JYSE) ylläpitää Valtionvarainministeriö (VM). Ehdot uudistettiin 2025.

Lisäksi etenkin ICT-hankinnoissa on useita runsaasti käytettyjä vakioehtomalleja.

Säätelytaakka

Julkisten hankintojen vakioehtoja tulee kehittää edelleen siten, että ne vastaavat nykypäivän hankintaympäristön tarpeisiin ja tukevat tehokasta kilpailua sekä tarjoajien asemaa.

Erityistä huomiota tulee kiinnittää jatkossa tasapainoiseen riskinjakoon osapuolten välillä (vahingonkorvausvastuu ja vakuuttamisen edellytykset, hintamuutokset) ja IPR-oikeuksien järkevään sopimiseen hankinnoissa.

Toimittajalukkojen vaikutusta ja pk-sektorin uusien tarjoajien asemaa tulee tarkastella ja kehittää jatkuvasti.

Ehdotetut toimenpiteet

Valtiovarainministeriön tai muun selkeästi nimetyn viranomaistahon tulisi ottaa vastuulleen julkisten hankintojen vakioehtojen jatkokehittämisen, sekä yleisissä ehdoissa (JYSE, tavara ja palvelut) että IT-hankintaehdoissa (JIT).

Tämä sisältäisi:

- a) Säännöllisen päivittämisen ja sidosryhmäkuulemisten järjestämisen, jotta ehdot pysyvät ajan tasalla ja vastaavat markkinoiden tarpeisiin.
- b) Käytännön vaikutusten arvioinnin, jotta voidaan tunnistaa ja poistaa tarpeettomat tai haitalliset rajoitteet.
- c) Tiiviin yhteistyön elinkeinoelämän kanssa, jotta ehdot tukevat myös pk-yritysten ja uusien toimijoiden pääsyä julkisiin hankintoihin.

Selkeä vastuutus varmistaisi, että julkisten hankintojen ehdot tukevat aidosti tehokasta ja kilpailtua hankintamarkkinaa.

Sanna-Maria Bertell

Johtava asiantuntija, kilpailu ja julkiset hankinnat
sanna-maria.bertell@ek.fi, +358 50 473 3688

Innovatiivisten hankintojen edistäminen

Sääntely

Hankintalaki sääntelee hankintaprosessia. Sopimusriskin sääntely ja immateriaalioikeudet ovat pitkälti tahdonvaltaista, samoin vapaaehtoisten standardien kautta ohjaus.

Sääntelytaakka

Innovatiivisiin hankintoihin liittyvä epävarmuus ja riskit johtuvat usein ratkaisujen uutuudesta ja monimutkaisista hankintaprosesseista. Tämä aiheuttaa epävarmuutta sopivan hankintamallin valinnasta ja juridisista riskeistä.

Julkisen sektorin IPR-vaatimusten ylimitoitukset tai epäselvyys hankinnoissa luovat ylimääräisiä kustannuksia ja riskejä yrityksille.

Ehdotetut toimenpiteet

Hankintojen tasapuoliseen riskinjakoon hankinnoissa tulisi luoda kannustimia.

Julkisen sektorin IPR-vaatimusten ylilyönnit tulisi välttää, jotta yritysten immateriaalioikeudet säilyvät kohtuullisina. Immateriaalioikeudet tulisi myöntää toimittajille tai jakaa avoimesti, ellei tilaajalla ole erityistä syytä pidättää oikeuksia.

Lääkejakelu

Säätely

Lääkkeiden jakelu on Suomessa luvanvaraista toimintaa ja sitä säännellään lääkelaissa (395/1987, 5 luku). Lääkkeiden jakelua valvoo lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskus Fimea.

Säätelytaakka

Lääkejakelun osalta tavoitteena tulisi olla kustannustehokas ja laadukas lääkejakelu, joka kattaa koko maan.

Ehdotetut toimenpiteet

EK kannattaa markkinoiden avaamista ja kilpailun tehostamista lääkejakelussa. EK haluaa edistää hyötyjen aikaansaamista yhteiskunnalle avaamalla markkinoita kilpailulle.

Jatkokehittäminen lääkejakelun osalta tapahtuu EK:n jäsenliittojen toimesta.

Sanna-Maria Bertell

Johtava asiantuntija, kilpailu ja julkiset hankinnat
sanna-maria.bertell@ek.fi, +358 50 473 3688

Alkoholin valmistus ja vähittäismyynti

Säätely

Alkoholin liittyvää elinkeinotoimintaa säännellään alkoholilaissa ([1102/2017](#)), jonka 5 §:n mukaan alkoholijuomia ei saa valmistaa eikä myydä ilman lupaa.

Säätelytaakka

Alkoholin vähittäismyyntiin avaamisessa on otettava huomioon myös alkoholin liikakäytön terveysvaikutukset ja yritysten tasapuoliset kilpailuedellytykset sisämarkkinoilla.

Ehdotetut toimenpiteet

EK kannattaa markkinoiden avaamista alkoholin vähittäismyyntissä.

EK haluaa edistää hyötyjen aikaansaamista yhteiskunnalle avaamalla markkinoita kilpailulle.

Kaupankäynnin sujuvoittaminen

- 1) Oletusmaksutapaa koskeva sääntely
- 2) Virhevastuu kestoja koskeva Suomi-lisä
- 3) Henkilöllisyyden tuplavarmistus
- 4) Perintäkirjeiden kirjepostivaatimus
- 5) Energian myyntiin liittyvät velvoitteet
- 6) Kampanjatuotteiden esillepanovaatimukset
- 7) Oiva-järjestelmä
- 8) Kalan toimitusketjun jäljitettävyysojärjestelmä
- 9) Rehuja koskeva raportointi

Oletusmaksutapaa koskeva sääntely

Sääntely

Kuluttajansuojalain (38/1978) 6 luvun 12 b §:n mukaan verkkokaupoissa on tarjottava tarjolla olevista maksutavoista ensimmäiseksi luotottomia maksutapoja ja viimeisenä luotollisia maksutapoja. Mitään maksutapaa ei myöskään saisi käyttää oletusvalintana.

Sääntelytaakka

Kielto tehdä oletusvalintoja ei ole itsessään velkaantumista estävä tekijä, mutta heikentää tarpeettomasti asiointin sujuvuutta.

Kyse on lisäksi tarpeettoman yksityiskohtaisesta sääntelystä, jonka toimivuus ja hyödyt ovat kyseenalaisia.

Ehdotetut toimenpiteet

EK ehdottaa tästä säännöksestä ja erityisesti sen oletusvalintoja koskevasta osasta luopumista.

Säännös on puhtaasti kansallinen lisäys, joka voidaan poistaa.

Asko Metsola

Asiantuntija, IPR, sisämarkkinat ja kuluttajansuoja
asko.metsola@ek.fi, +358 40 840 3735

Virhevastuu kestoa koskeva Suomi-lisä

Säätely

Kuluttajansuojalain 5 luvussa ja 5a luvussa on valittu säädösratkaisu, jonka mukaan myyjän virhevastuun kesto määrittyy tavaran oletettavissa olevan kestoiän perusteella.

Kyse on käytännössä kansallisesta laajennuksesta nykyisin tavarankauppadirektiivissä (artikla 10(1)) ja digisopimusdirektiivissä (artikla 11(2)) määrittyvään kahden vuoden virhevastuuaikaan.

Säätelytaakka

Koska virhevastuu ei rajaudu kahteen vuoteen, yritykset joutuvat useampien korjaus-, vaihto- ja hinnanalennusta koskevien reklamaatioiden kohteeksi. Tämän vuoksi yritysten on ylläpidettävä varaosien saatavuutta ja huolto-osaamista muita EU-jäsenvaltiota pidempään.

Ehdotetut toimenpiteet

Säätelyä voidaan muuttaa vastaamaan direktiivien mukaista kahden vuoden virhevastuuaikaa.

Henkilöllisyyden tuplavarmistus

Säätely

Kuluttajansuojalain 6 luvun 12 c §:n mukaan verkko-ostosta tekevän kuluttajan valitessa maksutavan, joka merkitsee maksunlykkäystä, kyseistä maksutapaa tarjoavan elinkeinonharjoittajan on todennettava kuluttajan henkilöllisyys maksutavan hyväksymisen yhteydessä.

Perinteisten verkkokauppaostosten lisäksi säädös kattaa myös kestovelkasuhteet, eli esimerkiksi energiantoimitussopimusten tekemisen ja muut vastaavat tilanteet.

Säännös on kirjoitettu vaikeasti sovellettavaksi erityisesti sopimuksen tekotilanteissa online-palvelussa sekä sopimuksen uusimistilanteissa, joiden osalta sääntelyn tarkoituksen toteutuminen jää kyseenalaiseksi.

Säätelytaakka

Säännöksen sanamuoto lähtee siitä, että vahva tunnistaminen tulee tehdä maksutavan hyväksymisen yhteydessä. Sanamuodon mukainen tulkinta voi johtaa tilanteeseen, jossa online-palveluun kirjautuminen vahvasti tunnistautuen ei riitä, vaan kuluttaja tulisi tunnistaa toisen kerran saman verkkoistunnon aikana, mikä ei ole asiakasystävällistä.

Toisena esimerkkinä voidaan mainita sopimuksen uusimistilanteet. Säännöksen sanamuodon mukainen tulkinta voi johtaa siihen, että asiakas tulee tunnistaa vahvasti myös siinä tilanteessa, kun asiakas saa sopimuksen päättyessä tarjouksen uudesta sopimuksesta henkilökohtaiseen sähköpostiin/puhelinnumeroon toimitetulla linkillä, joka vie verkkokauppaan. Asetelma ei ole asiakasystävällinen

Ehdotetut toimenpiteet

Säännöstä tulisi muokata niin, että yksi vahva tunnistaminen per verkkoistunto riittää, ja mahdollisesti niin, että samojen sopijakumppanien sopimusuusinta ei edellyttäisi vahvaa tunnistamista.

Esimerkiksi energiasopimus on mahdollista tehdä niin, että kuluttaja kirjautuu yhtiön online-palveluun tunnistautumalla vahvasti ja sen jälkeen tekee palvelussa sopimuksen.

Asko Metsola

Asiantuntija, IPR, sisämarkkinat ja kuluttajansuoja
asko.metsola@ek.fi, +358 40 840 3735

Perintäkirjeiden kirjepostivaatimus

Säätely

Perintälain (513/1999) 5 §, 5 b § ja 7 § (tratta) edellyttävät tiettyjen perintäkirjeiden lähettämistä lähtökohtaisesti kirjallisesti, eli paperipostilla sähköisen toimittamisen mahdollisuuksien ovat rajatut.

Esimerkiksi sähkömarkkinalain 103 §:n katkaisuvaroituksen toimittamistapaa koskevien edellytysten ja perintälain 5 §:n maksuvaatimuksen toimittamistapaa koskevien edellytysten voidaan katsoa olevan ristiriidassa keskenään, vaikka kummatkin sisällytetään usein samaan perintäkirjeeseen silloin, kun ammattiperijä hoitaa sähköyhtiön toimeksiannosta perintä- ja sähkötoimituksen katkaisuprosessia.

Säätelytaakka

Yleislakina toimivan perintälain kankeat ja seikkaperäiset vaatimukset perintäkirjeiden paperisuudesta tekevät sektorikohtaisen sääntelyn soveltamisen vaikeaksi. Säännöksiä sovelletaan ensi sijassa ammattimaisten perintätoiminnan harjoittajien lähettämiin maksuvaatimuksiin, mutta vaikutukset valuvat välillisesti myös kaikkiin asiakkaina oleviin velkojayrityksiin esimerkiksi perintätoimeksiantojen kustannuksissa sekä perintäprosessien kestona.

Perinnän tarkoitus on ennen kaikkea tavoittaa velallinen ja varata hänelle mahdollisuus maksaa erääntynyt saatava vapaaehtoisesti tai ottaa yhteyttä maksamisesta sopimiseksi. Sähköinen lähetystapa tavoittaisi kirjeen saajan nopeasti ja luotettavasti. Myös velalliset ovat riitauttaneet tapauksia, joissa perintälaki ei olekaan mahdollistanut katkaisuvaroituksen lähettämistä sähköisesti, vaikka velallisiasiakas oli sitä sähköyhtiöltä toivonut tai siitä jopa sopinut.

Ehdotetut toimenpiteet

Lain tarkoittama paperisen toimittamistavan vaatimus tulee poistaa sähköisen asioinnin edistämiseksi.

Jo perintälain esitöissä (HE 241/2021 vp, s. 1) tavoiteltu perintäkirjeiden sähköisen lähettämisen joustavoittaminen epäonnistui ja tällä hetkellä sähköistä asiointia tavoitellaan myös viranomaistoimintaan, eikä yksityinen sektori saa jäädä tässä jälkeen.

Ristiriitainen lainsäädäntö ei saisi aiheuttaa sitä, että samassa perintäprosessissa joudutaan kesken kaiken vaihtamaan lähetystapaa sähköisen ja paperisen lähettämisen välillä.

Asko Metsola

Asiantuntija, IPR, sisämarkkinat ja kuluttajansuoja
asko.metsola@ek.fi, +358 40 840 3735

Energian myyntiin liittyvät velvoitteet

Säätely

Energiamyymiä koskee tietyt EU-direktiiveihin (2023/2413 RED, 2023/1791, EED ja 2024/1781, Ecodesing) perustuvat lakisääteiset pakolliset varmentamis- ja ilmoittamisvelvollisuudet, jotka tulisi rajata yksiselitteisesti pois EU:n ympäristöväittämiä koskevien direktiivien soveltamisesta.

Sektorikohtainen: Energiatallisuus

EK:ssa ei asiantuntemusta.

Säätelytaakka

Alkuperätakuulainsäädäntö säätelee tarkat varmentamisvelvollisuudet uusiutuvana energiana, ydinvoimana tai hukkalämpönä tai -kylmänä myydylle energialle.

Sähkönmyyjän on pakko esittää asiakkailleen laskuissa ja internetsivuillaan mm. tiedot sähkön tuottamiseen käytetyistä energialähteistä ja niistä syntyneistä hiilidioksidipäästöistä ja radioaktiivisten jätteiden määrästä.

Energiatallisuuslainsäädännön velvoittamana lämmityksen- tai jäähdytyksen myyjän tulee esittää asiakkailleen laskutuksen yhteydessä vuosittaiset tiedot energialähteiden osuuksista ja kasviuonekaasupäästöistä.

Ehdotetut toimenpiteet

Vihreän siirtymän kuluttajansuojadirektiivin kansallisessa toimenpideohjelmassa tulee mainita energian alkuperätakuut esimerkkinä pakollisesta lainsäädännöstä, johon direktiiviä ei sovelleta.

Asiaa koskevaan hallituksen esitykseen voitaisiin lisätä seuraava kirjaus: ”Alkuperätakuulainsäädäntö säätelee tarkat varmentamisvelvollisuudet uusiutuvana energiana, ydinvoimana tai hukkalämpönä tai -kylmänä myydylle energialle. Alkuperätakuulainsäädännön velvoittamana sähkönmyyjän on pakko esittää asiakkailleen laskuissa ja internetsivuillaan mm. tiedot sähkön tuottamiseen käytetyistä energialähteistä ja niistä syntyneistä hiilidioksidipäästöistä ja radioaktiivisten jätteiden määrästä. Energiatallisuuslainsäädännön velvoittamana lämmityksen- tai jäähdytyksen myyjän tulee esittää asiakkailleen laskutuksen yhteydessä vuosittaiset tiedot energialähteiden osuuksista ja kasviuonekaasupäästöistä. Näihin velvoitteiden johdosta annettavia tietoja ei katsota (vapaaehtoisiksi) ympäristöväittäviksi, joita säädellään direktiivin 2024/825 mukaisesti.”

Kampanjatuotteiden esillepanovaatimukset

Säätely

Kuntien elintarvikevalvojien tulkintojen perusteella tarjous/kampanjatuotteet ja valikoimatuotteet eivät saisi olla samassa hyllyssä. Varsinkin, jos hyllyssä on tietyn tuotteen osalta tuotekohtaisia säännöksiä (esimerkiksi itsehoitotuotteita tai kemikaalituotteita).

Säätelytaakka

Tulkinnoissa ja valvonnan vaatimuksissa on eroavaisuuksia eri alueilla, joka aiheuttaa yrityksille ylimääräistä työtä.

Myös ravintolisiä koskevat esillepanovaatimukset myymälöissä ovat liian tiukkoja (78/2010).

Ehdotetut toimenpiteet

Pitäisi riittää, että tuoteryhmät on eroteltu kyltein toisistaan ja hyllyjen otsikoinnit ovat selkeät. Oiva-valvonta on yhtenäistänyt alueellisia tulkintoja, mutta tarvitaan edelleen selkeyttä ja yhdenmukaisuutta tulkintoihin.

Lisäksi pitäisi määritellä yhdenmukaisesti "välitön läheisyys" sellaisten tuotteiden osalta, joilla on olemassa tuotekohtaisia säädöksiä.

Sektorikohtainen: Kaupan liitto & Elintarviketeollisuus
EK:ssa ei asiantuntemusta.

Oiva-järjestelmä

Säätely

Valtakunnallista elintarvikevalvontatietojen julkaisujärjestelmä Oivaa koskee ohje, joka ohjaa elintarvikevalvontatietojen julkaisemista ja julkistamista.

Säätelytaakka

Oiva-järjestelmän tarkastusohje on paisunut liian suureksi, mikä vaikeuttaa valvonnan kohdentamista, heikentää tarkastusten yhdenvertaisuutta sekä hankaloittaa yritysten henkilökunnan perehdyttämistä.

Kymmenen vuoden aikana Oiva-ohjeeseen on lisätty asioita ja kirjattu vanhoja asioita aikaisempaa tarkemmin. Kokonaisuus on vähitellen monimutkaistanut kohtuuttomasti.

Ehdotetut toimenpiteet

Ruokaviraston on käynnistettävä ohjeen uudistustyö yhteistyössä valvovien viranomaisten ja elinkeinon kanssa.

Sektorikohtainen: Kaupan liitto & Elintarviketeollisuus
EK:ssa ei asiantuntemusta.

Kalan toimitusketjun jäljitettävyyssjärjestelmä

Säätely

EU:n yhteistä kalastuspolitiikkaa säätelevä uusi asetus ([2023/2842](#)) tulee sovellettavaksi 10.1.2026.

Asetuksen ja siihen liittyvän EU:n kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteinen markkinajärjestelyasetuksen ([1379/2013](#)) mukaan jokaisen kalaerän on oltava jäljitettävissä kaikissa tuotanto-, jalostus- ja jakeluvaiheissa alkaen pyynti- tai keruuvaiheesta ja päättyen vähittäismyyntiin siten, että viranomainen voi tutustua tietoihin milloin tahansa.

Tämä määräys on ollut voimassa jo aiemmassa YKP valvonta-asetuksessa ([EY, 1224/2009](#)) ja sen täytäntöönpanoasetuksessa ([404/2011](#)). Uuden asetuksen mukaan eräkohtainen jäljitettävyyssjärjestelmä on oltava sähköinen.

Säätelytaakka

Kalan toimitusketjun digitaalista jäljitettävyyssjärjestelmää ei ole Suomessa toiminnassa huolimatta vuosia jatkuneista keskusteluista viranomaisten ja muiden toimitusketjun toimijoiden kanssa.

Vaatus digitaalisesta jäljitettävyyssjärjestelmästä on ylimitoitettu pienimuotoiseen suomalaiseen rannikkokalastukseen. Sähköinen järjestelmä lisää kalan jalostajien, kalatukkukauppojen ja jakelijoiden kustannuksia.

Ehdotetut toimenpiteet

Päivittäistavarakauppa PTY ry on esittänyt, että jäljitettävyyssvelvoitetta ei ulotettaisi vähittäismyymälöihin vaan jäljitettävyyttä samoin kuin YKP-erätiedon arkistointia hoidettaisiin tukkutasolla (vähittäismyyntiä edeltävä vaihe). Muissa EU-maissa käytäntö on näin. Suomessa on tiukempi tulkinta, joka perustuu komission kirjalliseen ohjeistukseen

Sektorikohtainen: **Kaupan liitto & Elintarviketeollisuus**
EK:ssa ei asiantuntemusta.

Rehuja koskeva raportointi

Säätely

Suomessa rehulaki (1263/2020) säätelee rehujen ja rehualan toiminnanharjoittamista Suomessa. Lain nojalla on annettu asetus rehualan toiminnanharjoittamisesta (1266/2020), jonka 3. luku koskee rehujen tuontia.

Säätelytaakka

Rehujen (lemmikkien ruoat) tuonti-ilmoituksessa ilmoitetaan myyntimääriä. Tarvitaan peruste määrien ilmoittamiselle silloinkin, kun myynnissä on kampanjatuotteita. Rehu-ilmoituksessa myydyt kappaleet on muunnettava kiloiksi. Tämä aiheuttaa lisätyötä.

Tuotantoeläinten rehuja koskeva vuosiraportointivaatimus koetaan rehuteollisuusyrityksissä työllistävänä ja monimutkaisena.

Ehdotetut toimenpiteet

Kaikki kerätyt tiedot eivät ole välttämättömiä, joten tulisi tarkastella, mitä tietoja ylipäänsä kerätään.

Sektorikohtainen: Kaupan liitto & Elintarviketeollisuus
EK:ssa ei asiantuntemusta.

Verojärjestelmän kehittäminen

- 1) Perintö- ja lahjaveron poisto
- 2) Satunnaisten ja vähäisten suoritusten verovapaus
- 3) Veronsaajien oikeudenvallvontayksikön rooli
- 4) Muutoksenhakukulut oikaisulautakuntavaiheessa
- 5) Oma-aloitteista verotusta koskevat sanktiot
- 6) YLE-veron laskentasäännöt
- 7) Ulkomailla tehtävän etätyön verotus
- 8) Yritysverotuksen lahjoitusvähennykset
- 9) Tavaralahjoituksien veroeste
- 10) Hallinnollinen taakka ALV-oikaisujen osalta
- 11) Kulujen jakaminen arvonlisäverotuksessa

Perintö- ja lahjaveron poisto

Säätely

Perintö- ja lahjaverolain (378/1940) mukaisesti perintöveroa maksetaan 30 000 euron tai sitä suuremmasta perinnöstä perinnönjättäjän ja perinnönsaajan sukulaissuhteen mukaan (veroluokat I ja II)

Säätelytaakka

Perintöverotus aiheuttaa käytännössä monenlaisia ongelmia esimerkiksi tilanteissa, joissa perinnönsaaja perii epälikvidiä omaisuutta, kuten asuntoja tai yritysten osakkeita.

Perintövero vaikeuttaa merkittävästi yritysten sukupolvenvaihdoksia, millä on heijastevaikutuksia yritysten investointikykyyn, suomalaisten pääomamarkkinoiden ja yrityskehitykseen. Tämän dynamiikan taustalla vaikuttaa se, että nykyinen perintöverotus kannustaa yrityksiä osingonmaksuun investointien ja yrityksen varallisuuden arvon maksimoimisen sijasta, sillä liiketoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi yritysten omistajien on varauduttava perintöverojen suoritukseen.

Koska veronmaksuvelvollisuuden ajankohdan ennakollinen arviointi on mahdotonta, yritysten omistajilla ei ole mahdollisuutta eikä kannustinta sijoittaa sellaisten start-up-yritysten kehitykseen, joista saatavat tulevaisuuden tuotot ovat epävarmoja, mikä puolestaan heikentää start-up-yritysten rahoituksen saannin edellytyksiä.

Ehdotetut toimenpiteet

EK:n arvion mukaan perintö- ja lahjaveron poistaminen maksaisi Suomelle korkeintaan 0,17% bruttokansantuotteesta. Perintö- ja lahjaveron tulisi pikimmiten poistaa kotimaisen omistajuuden vahvistamiseksi.

Sami Pakarinen

Johtaja, Talous ja tutkimus
sami.pakarinen@ek.fi, +358 50 343 4337

Satunnaisten ja vähäisten suoritusten verovapaus

Säätely

Tuloverolaissa (1535/1992) säädetään osittain tai kokonaan verovapaista ansiotuloista. Nykyisestä tuloverolaista puuttuu säännös satunnaisten ja vähäisten suorituksien verovapaudesta.

Säätelytaakka

Nykyisellään suorituksen maksajan on annettava tulorekisteri-ilmoitus kaikkein pienimmistäkin satunnaisista suorituksista, vaikka kyse ei ole palkasta.

Jos esimerkiksi yliopiston lääketieteellinen tiedekunta antaa tutkimukseen osallistuville lapsille 5 euron lahjakortin jäätelökioskille, tästä on annettava tulorekisteri-ilmoitus ja hankittava vanhemmilta kaikki tarvittavat tiedot ilmoitusta varten. Hyvin pienten suoritusten ilmoittamisen hallinnollinen taakka on siis suhteeton verrattuna siitä saatavaan verotuloon.

Muutos keventäisi hallinnollista taakkaa rajaamalla satunnaiset ja vähäiset suoritukset verovelvollisuuden ja siten myös tulorekisteri-ilmoittamisen ulkopuolelle.

Ehdotetut toimenpiteet

Tulorekisteriin tulisi säätää vuotuinen ataraja veronalaiselle ja ilmoitettavalle satunnaiselle tulolle, tai säädetään tällainen satunnainen tulo vapaaksi tulorekisterin ilmoitusvelvollisuuksista.

Tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi muuttamalla nykyistä tuloverolain 84 a §:ää sisällöllisesti alla kuvatulla tavalla ja siirtämällä pykälä uudeksi 92 f §:ksi.

84 a 92 f §

~~Muut kilpailupalkinnot~~ Satunnaiset ja vähäiset suoritukset

Muu kuin 83 tai 84 §:ssä tarkoitettu kilpailupalkinto tai muu ansiotuloa oleva suoritus ei ole veronalaista tuloa, jos sitä ei voida pitää enakkoperintälaissa (1118/1996) tarkoitettuna palkkana, työ- tai käyttökorvauksena ja verovuonna saatujen kilpailupalkintojen tällaisten suoritusten arvo on yhteensä enintään ~~100~~ 1000 euroa.

Lauri Lehmusoj

Veroasiantuntija, vero-oikeus

lauri.lehmusoj@ek.fi, +358 50 472 4394

Veronsaajien oikeudenvälvontayksikön rooli

Säätely

Veronsaajien oikeudenvälvontayksikön (VOVA) tehtävistä ja muutoksenhaun mahdollisuuksista säädetään verohallinnosta annetun lain (503/2010) 24 §:ssä.

Säätelytaakka

VOVA:n laaja muutoksenhakuoikeus aiheuttaa tällä hetkellä merkittävän hallinnollisen ja taloudellisen taakan sekä yrityksille että yksityisille henkilöille.

Kun VOVA valittaa lähes kaikista verovelvollisille myönteisistä ratkaisuksista (myös keskusverolautakunnan yksimielisistä ennakkoratkaisuksista) syntyy valitusketju keskusverolautakunnasta korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Käytännössä tämä johtaa vuosia kestäviin oikeusprosesseihin ennen kuin lopullinen tuomioistuinratkaisu saa lainvoiman. Tästä aiheutuu huomattavia kustannuksia yrityksille, yksityiselle henkilöille, kuten myös julkiselle hallinnolle.

Ehdotetut toimenpiteet

Veronsaajien oikeudenvälvontayksikön muutoksenhaun mahdollisuuksia tulisi rajata poistamalla verohallinnosta annetun lain 24 §:n 2 momentin 3 kohta ja poistamalla muutoksenhakuoikeus keskusverolautakunnan yksimielisiin ennakkoratkaisuihin. Tällä pystytään vähentämään resursseja vieviä pitkiä oikeusprosesseja ja lisäämään verotuksen ennakoitavuutta.

Tiina Ruohola

Veroasiantuntija, arvonlisä- ja muu välillinen verotus
tiina.ruohola@ek.fi, +358 40 519 8868

Muutoksenhakukulut oikaisulautakuntavaiheessa

Sääntely

Suomen nykyinen järjestelmä hallintoasioita koskevien kulukorvausten osalta perustuu hallintolain 64 §:ään, jonka mukaan hallintoasiassa kukin vastaa omista kuluistaan.

Sääntelytaakka

Tällä hetkellä veroasioissa jokainen kantaa lähtökohtaisesti omat kulunsa (hallintolain 64.1 §), jonka vuoksi veroasioita koskevasta oikaisulautakuntavaiheesta ei ole mahdollisuuksia saada kuluja korvatuiksi, vaikka valtaosa kuluista syntyy nimenomaisesti tässä ensimmäisessä vaiheessa.

Koska yritys kantaa aina itse kaikki kulunsa, se joutuu ottamaan täyden taloudellisen riskin, vaikka Verohallinnon päätös myöhemmin todettaisiin virheelliseksi. Mikäli kyseessä on monimutkainen yritys- ja kansainvälisen verotuskysymys, asiantuntijakulut voivat nousta jo oikaisulautakunnassa kymmeniin tuhansiin euroihin.

Ehdotetut toimenpiteet

Lainsäädäntöä tulisi muuttaa siten, että kulujen korvaaminen olisi mahdollista myös oikaisulautakuntavaiheessa tai, jos asia etenee tuomioistuimeen, myös oikaisuvaiheen kulut pitäisi voida vaatia korvatuiksi.

Tiina Ruohola

Veroasiantuntija, arvonnä- ja muu välillinen verotus
tiina.ruohola@ek.fi, +358 40 519 8868

Oma-aloitteista verotusta koskevat sanktiot

Säätely

Suomessa oma-aloitteisten verojen maksamisen laiminlyöntien seuraamuksista ja veronkorotuksesta säädetään laissa ([768/2016](#), 7 luku).

Säätelytaakka

Suomessa oma-aloitteisten verojen suorittaminen on rakennettu vahvasti automaation varaan. Jos verojen ilmoittaminen tai maksaminen on virheellistä, seurauksena yritykselle on automaattinen veronkorotus, ja lain säännökset veronkorotuksen alentamisesta tai poistamisesta ovat hyvin rajatut.

Esimerkiksi tilanteessa, jossa yritys katsoo KHO:n ratkaisun soveltuvan itseensä ja tekee aiemmalle tilikaudelle uuden ALV-ilmoituksen, on uhkana saada 10 % veronkorotus, jos Verohallinto on eri mieltä yrityksen kanssa.

Ehdotetut toimenpiteet

Oma-aloitteisten verojen verotusmekhettelystä annettuun lakiin tulisi lisätä harkintavaltaa tilanteissa, joissa yritys on toiminut vilpittömällä mielellä.

Myös mahdollisuudesta hakea tilikausipalautusta tulisi säätää, kuten arvonnäköverotuksessa historiassa on ollut. Nämä yksinkertaiset ja pienet lisäykset lisääisivät huomattavasti verotuksen ennakoitavuutta ja vähentäisivät mielivaltaisia veronkorotustilanteita.

Tiina Ruohola

Veroasiantuntija, arvonnäkö- ja muu välillinen verotus
tiina.ruohola@ek.fi, +358 40 519 8868

YLE-veron laskentasäännöt

Säätely

YLE-veron suorittamisesta on laissa yleisradioverosta ([484/2012](#)) säädetty tavalla, joka johtaa kehämäiseen laskentaongelmaan.

Säätelytaakka

Yhteisön YLE-veron laskentasäännöt ovat teknisesti toimimattomat siltä osin, että YLE-veron perusteena on yhteisön tuloverotuksessa veronalainen tulo, mutta YLE-vero on samalla myös tuloverotuksessa vähennyskelpoinen meno.

YLE-vero vaikuttaa siis veronalaiseen tuloon, jolloin YLE-veron määrä muuttuu, mikä edelleen vaikuttaa veronalaiseen tuloon, jolloin YLE-veron määrä muuttuu uudestaan ja niin edelleen. Tällainen kehämäinen laskentatapa on täysin tarpeeton ja suhteettoman monimutkainen.

Ehdotetut toimenpiteet

Laskentasäännöt tulisi korjata poistamalla YLE-veron vähennyskelpoisuus tuloverotuksessa ja kompensoimalla tästä aiheutuva vähäinen kiristymisvaikutus esimerkiksi yhteisön YLE-veron verokantaa tarkistamalla tai muulla sopivalla tavalla.

Ulkomailla tehtävän etätyön verotus

Säätely

Tuloverolain 77 § koskee ulkomailla tehdystä työstä saatua palkkaa, joka ei ole veronalaista tuloa, jos verovelvollisen oleskelu ulkomailla johtuu tästä työstä ja kestää yhtäjaksoisesti vähintään 6 kuukautta.

Säätelytaakka

Nykyinen tilanne on epäselvä, sillä etätyö ei sovellu 6 kuukauden sääntöön. Ulkomaisen etätyön mahdollistaminen vähentäisi tarvetta tapauskohtaisille ennakkoratkaisuille ja erilaisia dokumentointivaatimuksia ulkomailla tapahtuvaan työhön liittyen.

Ehdotetut toimenpiteet

Korjataan tuloverolain 77 §:n ns. kuuden kuukauden sääntö siten, että sen mukainen ulkomaan työtulon verovapaus voi säännöksen muiden edellytysten täytyessä soveltua myös ulkomailla tehtävään etätyöhön.

Yritysverotuksen lahjoitusvähennykset

Säätely

Nykyisessä yritysverotuksessa lahjoitukset ovat tuloverolain (1535/1992) 57§:n perusteella vähennyskelpoisia kahdessa tapauksessa:

a) 850–250 000 euron suuruinen rahalahjoitus, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen julkista rahoitusta saavalle yliopistolle tai korkeakoululle;

b) 850–50 000 euron suuruinen rahalahjoitus, joka on tehty tiedettä, taidetta tai suomalaisen kulttuuriperinteen säilyttämistä edistävään tarkoitukseen Verohallinnon nimeämälle yhdistykselle, säätiölle tai edellä mainitun yhteydessä olevalle rahastolle.

Säätelytaakka

Lahjoitusten piiriin eivät kuulu esimerkiksi humanitaariset tai kansainvälistä apua tuottavat järjestöt kuten Ukraina-keräykset, UNICEF, Suomen Punainen Risti tai Kirkon Ulkomaanapu, koska ne eivät ole Verohallinnon luettelossa ja niiden toiminta ei kohdistu lainsäädännössä tiukasti määriteltyihin aloihin.

Tiukat lahjoituksen ehdot aiheuttavat käytännössä sen, että yritykset eivät voi kohdentaa verotuksellisesti tuettua tukea äkillisiin humanitaarisiin tarpeisiin, kuten esimerkiksi Ukrainassa käytävään sotaan.

Tästä syystä johtuen Suomi jää jälkeen muiden maista lahjoituskulttuurissa ja yritysten filantrooppisessa toiminnassa.

Ehdotetut toimenpiteet

Kannustetaan yritysten rahalahjoituksiin: laajennetaan yritysverotuksen lahjoitusvähennyksiä.

Käytännössä Verohallinnon oikeutta nimetä vähennykseen oikeutettu yhdistys tulisi laajentaa. Esimerkiksi yhteiskunnallisesti tai humanitaarisesti merkittävää toimintaa harjoittava yleishyödyllinen yhteisö tulisi olla mahdollinen lahjoituksen kohde.

Lauri Lehmusoj

Veroasiantuntija, vero-oikeus

lauri.lehmusoj@ek.fi, +358 50 472 4394

Tavaralahjoituksien veroeste

Säätely

Arvonlisäverolain (1501/1993) 20–26 § määrittelevät tilanteet, joissa yrityksen katsotaan ottavan tavaran omaan käyttöön, mikä laukaisee arvonlisäveron. Vastikkeettomat luovutukset, kuten lahjoitukset (jos tavara on aiemmin hankittu tai valmistettu vähennykseen oikeuttavaan toimintaan), katsotaan tavaran ottamiseksi omaan käyttöön.

EU-jäsenvaltiossa lahjoitusten arvonlisäverokäsittely vaihtelee. Osa EU-jäsenvaltioista sallii kaupoille verottomat lahjoitukset. Näitä maita ovat muun muassa Belgia, Italia ja Ranska. Joissain verottomat lahjoitukset sallivissa EU-jäsenvaltioissa lahjoitusten kynnys on nostettu kaupalle kohtuuttoman korkeaksi hallinnollisten raportointivelvoitteiden vuoksi.

Säätelytaakka

Tällä hetkellä lahjoituksista pitää maksaa oman käytön ALV, kun taas tavaran tuhoamisesta ei ole veroseuraamuksia. Kiertotaloutta olisi mahdollista edistää kannustamalla yrityksiä lahjoittamaan myymättä jääneet sekä esittelykappaleina toimineet, hyväkuntoiset tavarat hyväntekeväisyyteen.

Tällä hetkellä yritysten on suoritettava tavaroiden lahjoituksista arvonlisäveroa tavaraan soveltuvan verokannan mukaisesti, josta syntyy taloudellinen kynnys lahjoittaa tavaroita hyväntekeväisyyteen. Lahjoituksista suoritettava arvonlisävero ei kannusta yrityksiä lahjoittamaan, minkä vuoksi tavaralahjoitukset tulisi vapauttaa arvonlisäverosta.

Ehdotetut toimenpiteet

Arvonlisäverolainsäädäntöä tulisi muuttaa siten, että se kannustaa enemmän tavaran lahjoittamiseen. Nykytilanteessa verotus asettaa lahjoituksille taloudellisen kynnyksen, joka kannustaa enemmän tavaran tuhoamiseen kuin lahjoittamiseen.

Verottomuutta toteutettaessa on tärkeää varmistaa, ettei yritysten lahjoituskynnystä nosteta lisäämällä lahjoitukseen liittyvää hallinnollista taakkaa esimerkiksi uusilla ilmoitus- tai raportointivelvollisuuksilla.

Koska lahjoituksiin liittyvän alv-vapautuksen ehdot vaihtelevat EU-jäsenvaltioittain, olisi säätelyä yhtenäistettävä myös EU-tasolla. Yksityiskohtaisempi lainsäädäntö lahjoitusten arvonlisäveron poistamisesta auttaisi EU-maita löytämään yhtenäisiä ratkaisuja ja soveltamaan sääntöjä tasapuolisesti. Tämä tukisi EU:n kestävästä kehityksestä ja kiertotalouden tavoitteita.

Tiina Ruohola

Veroasiantuntija, arvonlisä- ja muu välillinen verotus
tiina.ruohola@ek.fi, +358 40 519 8868

Hallinnollinen taakka ALV-oikaisujen osalta

Sääntely

Arvonlisäverotusta koskevasta verovelvollisen ilmoittamisvelvollisuudesta säädetään laissa oma-aloitteista verojen verotusmenettelystä (768/2016). Lain 25 § koskee veroilmoituksessa oleva virheen oikaisua. Vähennyksistä ja oikaisuista säädetään arvonlisäverolaissa.

Sääntelytaakka

Nykyinen sääntely aiheuttaa yrityksille tarpeettoman suuren hallinnollisen taakan suhteessa oikaisuerin myötä kertyviin verotuloihin. Käytännössä tämä johtuu siitä, että jokainen virhe (riippumatta sen pienuudesta), on korjattava ALV-ilmoituksella.

Koska mitään prosentuaalista tai euromääräistä vähäisyysrajaa ei ole, yritykset joutuvat käsittelemään myös mitättömän pienet poikkeamat.

Ehdotetut toimenpiteet

Yritysten hallinnollista taakkaa ALV-oikaisujen osalta tuli helpottaa muuttamalla arvonlisäverolain säännös vastaamaan Ruotsin ja Norjan mallia siten, ettei oikaisuja tarvitse tehdä niiden ollessa alle 5 % suhteessa ilmoitettuun veroon.

Muutos olisi omiaan säästämään resursseja sekä yrityksissä että Verohallinnossa, ja vähentäisi myös työmäärää tuomioistuimissa.

Tiina Ruohola

Veroasiantuntija, arvonlisä- ja muu välillinen verotus
tiina.ruohola@ek.fi, +358 40 519 8868

Kulujen jakaminen arvonlisäverotuksessa

Sääntely

Arvonlisäverolain (1501/1993) palvelun myyntiä koskeva sääntely johtaa siihen, että kustannusten jakaminen katsotaan verolliseksi palvelun myynniksi. Tämä aiheuttaa ALV-rekisteröintivelvollisuuden toimijoille, joiden tarkoitus ei ole harjoittaa varsinaista liiketoimintaa.

Sääntelytaakka

Tällä hetkellä tällaisten kulujen veloittaminen katsotaan arvonlisäverolliseksi palvelujen tuottamiseksi ja tämä aiheuttaa helposti rekisteröinti- velvoitteita toimijoille, joilla ei ole muuta arvonlisäverollista toimintaa.

Tämän vuoksi pienet yhdistykset, säätiöt ja hankekumppanit joutuvat rekisteröitymään ja noudattamaan ALV-velvoitteita vain pienten kulujakojen tai kustannusten edelleenveloitusten vuoksi.

Ehdotetut toimenpiteet

Kulujen jakaminen tulisi sallia lisäämällä arvonlisäverolakiin direktiivin mukainen mahdollisuus jakaa kuluja.

Tämä helpottaisi huomattavasti esimerkiksi järjestökenttää, jossa yksi kirjanpitäjä voi hoitaa useamman järjestön kirjanpidon/palkanmaksun.

Tiina Ruohola

Veroasiantuntija, arvonlisä- ja muu välillinen verotus
tiina.ruohola@ek.fi, +358 40 519 8868

Ympäristösääntelyn uudistukset

- 1) Ympäristöluvituksen menettelylait
- 2) Ajantasainen ympäristölupapäätös
- 3) Tuulivoimaloiden etäisyysvaatimukset
- 4) Ydinenerbiasääntely ja SMR-hankkeet
- 5) Liikennepolttoaineiden kasvihuonepäästöilmoitus
- 6) Ympäristösuojelukulujen verokohtelu
- 7) Kemikaaliturvallisuuslaki ja ympäristösääntely

Ympäristöluvituksen menettelylait

Säätely

Tällä hetkellä valmisteilla on uuden valtakunnallisen Lupa- ja valvontaviraston (LVV) perustaminen.

Viraston perustamiseen liittyen valmisteilla on myös ympäristöasioiden käsittely virastossa ns. yhden luukun periaatteen ja sitä koskevan erillisen käsittelylain mukaisesti.

Säätelytaakka

Uusiutuvan energian direktiivissä on useita uusiutuvan energian hankkeiden luvitukseen liittyviä artikloja.

Nämä luvituksen sujuvoittamiseen tähtäävät menettelysäännöt on täytäntöön pantu vuonna 2020 annetulla uusiutuvan energian lupamenettelylailla (1145/2020).

Suomessa on siis jatkossa kaksi ympäristöllistä luvitusta koskevaa käsittelylakia. Lait kattavat päällekkäisiä asioita, kuten esim. ennakollisen ohjauksen varmistamista, hankekohtaista koordinoitua viranomaisten välillä, käsittelyaikoja, sähköistä asiointia ja tiettyjen hankkeiden etusijamenettelyä.

Ehdotetut toimenpiteet

Ympäristölliseen luvitukseen liittyvät menettelylait tulee koota yhteen lakiin.

Minna Ojanperä

Johtava asiantuntija, ympäristöpolitiikka
minna.ojanpera@ek.fi, +358 50 521 8152

Ajantasainen ympäristölupapäätös

Säätely

Tällä hetkellä yhden toiminnanharjoittajan yhtä laitosta voi koskea useat ympäristölupapäätökset.

Useammat ympäristölupapäätökset perustuvat kansallisen ympäristölupajärjestelmän kehitykseen. Ympäristönsuojelulaki (527/2024) ei edellytä, että laitoksella olisi vain yksi voimassa oleva ympäristölupa, vaan laitoksen eri toiminnoille on saatettu hakea erillisiä lupia eri aikoina.

Säätelytaakka

Päätökset voivat liittyä eriaikaan luvitettuihin laitosalueen toimintoihin, lupapäätöksen muutoksiin ja BAT-tarkistuksiin. Lupapäätöksiä on saatettu myös muuttaa tuomioistuimien ratkaisulla.

Lisäksi ympäristölupaviranomainen voi antaa muita ympäristölupaan liittyviä päätöksiä, jotka voivat täydentää päälupia. Näitä päätöksiä voivat olla erilaiset selvitysten ja suunnitelmien hyväksymispäätökset.

Ehdotetut toimenpiteet

Viranomaisilla ja toiminnanharjoittajilla tulisi olla käytettävissä ajantasainen (epävirallinen) lupapäätös.

Tuulivoimaloiden etäisyysvaatimukset

Säätely

Alueidenkäyttölakiin ehdotetaan lisättäväksi tuulivoimalan ja asutuksen välistä vähimmäisetäisyyttä koskeva säännös.

Tuulivoimalan vähimmäisetäisyyden olemassa oleviin asuinrakennuksiin ja rakentamisluvan saaneisiin sekä voimassa olevassa yleis- tai asemakaavassa osoitettuihin asuinrakennuspaikkoihin olisi oltava kahdeksan kertaa tuulivoimalan kokonaiskorkeus, jos tuulivoimayleiskaava ei sijoitu maakuntakaavassa osoitetulle tuulivoimaloiden alueelle. Tuulivoimalan vähimmäisetäisyydestä voitaisiin poiketa alueen maanomistajien suostumuksella.

Tuulivoimalle ehdotettu kiinteä etäisyysvaatimus vaarantaa vakavalla tavalla puhtaan sähköntuotannon kasvun, siihen kytkeytyvät teolliset investoinnit sekä niiden mukana tulevat verotulot ja työpaikat.

Säätelytaakka

Uusi säännösehdotus ohjaisi tuulivoimarakentamisen 2–3 kilometrin etäisyydelle asuinkiinteistöistä riippumatta siitä, millaiset ympäristövaikutukset tuulivoimahankkeesta muodostuisi sijaintipaikan luonnonolosuhteiden perusteella. Menettely poikkeaisi merkittävästi nykykäytännöstä ja loisi epävarmuuden tuulivoimalan investointisuunnitelmille.

Konsulttiyhtiö FCG:n joulukuussa 2024 laatiman vaikutustenarvion mukaan 800 metrin ja 1 000 metrin vähimmäisetäisyysvaatimuksilla sähköntuotannon lisäystarpeiden tyydyttäminen maatuulivoimarakentamisella ennusteiden edellyttämällä tasolla tarkastelukaudella 2025–2050 on todennäköisesti mahdollista.

Tätä pidemmällä etäisyysvaatimuksilla etelä-, itä-, ja keskisessä-Suomessa potentiaaliset paikat loppuvat jo lähivuosina. EK:n näkemyksen mukaan tuulivoimahankkeiden pieneneminen 75 %:lla vähimmäisetäisyyden vuoksi aiheuttaa Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla sekä Keski-Suomessa miljardiluokan taloudelliset menetykset kiinteistöverotuloina. Kaavailtu lakimuutos heijastuisi tuulivoimaa laajemmin heikentäen puhtaan teollisuuden investointinäkymiä.

Ehdotetut toimenpiteet

Tuulivoimaa tulisi myös siirtolinjojen rakentamisen kustannusten ja siirtohäviöiden minimoinnin näkökulmasta rakentaa lähelle sen kulutusta ja teollisuutta.

Tuulivoiman etäisyysäännöstä ja siihen liittyvästä suostumusmenettelystä tulisi luopua.

Suomessa tuulivoiman sijoittumista koskeva säätely on vakiintunut ja toimii nykyisellään hyvin. Se perustuu kuntien mahdollisuuteen harkita paikallisesti sopivin tuulivoimaloiden etäisyys suhteessa lähellä sijaitseviin muihin kohteisiin ja toimintoihin, myös luontoarvoihin.

Minna Ojanperä

Johtava asiantuntija, ympäristöpolitiikka
minna.ojanpera@ek.fi, +358 50 521 8152

Ydinenergiasäätely ja SMR-hankkeet

Säätely

Ydinenergiain HE-luonnos lähetettiin lausuntokierrokselle kesäkuussa 2025, ja HE on menossa eduskuntaan viikolla 51/2025.

Eduskuntakäsittelyssä lakia tulisi priorisoida niin, että uusi laki saataisiin voimaan mahdollisimman pian.

Säätelytaakka

Nykyisen ydinenergiainsäädännön alla SMR-hankkeen suunnittelu, rakentaminen ja operointi on tarpeettoman monimutkaista. Jotta SMR-hankkeita olisi kannattavaa nyt ja tulevaisuudessa toteuttaa, on kokonaisuudistuksessa otettava erityisesti huomioon SMR-hankkeiden suunnittelu, rakentaminen ja operointi.

SMR on tulevaisuuden ilmastoneutraali energiantuotantomuoto ja osaltaan mahdollistaa ilmastotavoitteiden saavuttamisen ajallaan. Ydinenergiain kokonaisuudistuksessa ja STUK:n säännöstöuudistuksessa on keskeistä huolehtia, että sarjavalmistus ja yhteisen eurooppalaisen ydinlaitosmarkkinan muodostuminen mahdollistuu.

Ehdotetut toimenpiteet

Ydinenergiainsäädännön kokonaisuudistuksessa otettavaksi huomioon pienydinvoima ("SMR") ja sarjavalmistetut ydinlaitokset niin, että suunnittelu, rakentaminen ja operointi tehdään mahdollisimman kustannustehokkaaksi.

Lisäksi kokonaisuudistus olisi erittäin tärkeää saada voimaan suunnitellussa aikataulussa.

Arttu Karila

Asiantuntija, Energia ja ilmasto
arttu.karila@ek.fi, +358 40 829 7072

Liikennepolttoaineiden kasvihuonepäästöilmoitus

Säätely

Energiavirasto on julkaissut [ohjeen liikennepolttoaineiden elinkaarenaikaisten kasvihuonekaasupäästöjen ilmoittamisesta](#).

Säätelytaakka

Ohje raportointiin on useiden kymmenien sivujen mittainen. Kun isommilla yrityksillä on kokonainen raportointiosasto hoitamassa raportointia, pienet toimijat putoavat markkinoilta hallinnollisen taakan takia.

Tulkinnat raportoinnin tarpeesta ovat ylimitoitettuja. Esimerkiksi Energiaviraston tulkinta siitä, että pienkoneisiin myytävän bensiinin osalta tulee raportoida toimitusjohtaja/talousjohtajatasolla CO₂ päästömääristä on ylimitoitettu.

Ehdotetut toimenpiteet

Ilmoittamisesta on pienkoneiden osalta luovuttava tai ainakin vaihdettava formaattia: manuaalinen ilmoitus on hidas ja kankea.

Ympäristönsuojelukulujen verokohtelu

Säätely

Elinkeinoverolain (360/1968) 8 §:n nojalla yksiselitteisesti vähennyskelpoisia menoja ovat muun muassa käyttöomaisuuden hankinnat (esim. savukaasun puhdistuslaitteisto), rakennuksesta (esim. jätevedenpuhdistamo) tai markkinointimenosta.

Ilmasto- ym. ympäristökompensaatiomaksujen ja mahdollisten uusien innovatiivisten ympäristönsuojelutoimien vähennyskelpoisuus epäselvä.

Säätelytaakka

Ympäristönsuojelumenoja ei ole yksiselitteisesti säädetty yrityksen vähennyskelpoisiksi menoiksi. Luonnonsuojelulaki mahdollistaa vapaaehtoisen ekologisen kompensaation ja myös CO₂-päästöjä voi kompensoida. Kompensaatiomaksujen verotuskohtelu on epäselvää, mikä jarruttaa luonnonsuojelulain toteuttamista.

Muutoksen fiskaalisen vaikutuksen voi nykyisellään arvioida vähäiseksi, tulevaisuudessakin melko rajalliseksi (ainakin asian painoarvoon nähden).

Ehdotetut toimenpiteet

EVL 8 §:ssä tulisi säätää, että vähennyskelpoisia ovat myös elinkeinotoiminnasta johtuvien ympäristövaikutusten estämiseksi tai rajoittamiseksi suoritettut menot. Mahdollinen säännös: EVL 8 § 1 mom. uusi 23) kohta:

Edellä 7 §:ssä tarkoitettuja vähennyskelpoisia menoja ovat muun muassa

[...]

23) elinkeinotoiminnasta johtuvien ympäristövaikutusten estämiseksi tai rajoittamiseksi suoritettut menot.

Perusteluissa olisi todettava, että säännös on tarkoitettu tulkittavaksi laajasti siten, että siinä tarkoitettuna menona pidettäisiin verovelvollisen omin toimin tapahtuvien ympäristövaikutusten rajoittamistoimien kulujen ohella myös elinkeinotoiminnan kasvihuonekaasupäästöjen, biodiversiteettivaikutusten tai muiden ympäristövaikutusten kompensoimiseksi tehtyä suoritusta.

Lauri Lehmusoj

Veroasiantuntija, vero-oikeus

lauri.lehmusoj@ek.fi, +358 50 472 4394

Kemikaaliturvallisuuslaki ja ympäristösäätely

Säätely

Kemikaalien teollisen käytön ja varastoinnin säätelyä sisältyy kemikaaliturvallisuuslakiin (390/2005) ja ympäristönsuojelulainsäädäntöön.

Ympäristölainsäädännön tavoitteena on ympäristövahinkojen ja ympäristön pilaantumisen ehkäisy.

Kemikaaliturvallisuuslainsäädännön tavoite taas on puolestaan henkilö-, ympäristö- ja omaisuusvahinkojen ehkäisy.

Säätelytaakka

Hieman eri lailla kirjoitetuista tavoitteista huolimatta molempien lainsäädäntöjen tarkoitus on estää kemikaalien tarkoitukseton pääsy ympäristöön. Molempien lakien nojalla annetut velvoitteet kohdistuvat samoihin suojarakenteisiin ja -laitteisiin.

Kemikaaleja käytävillä laitoksilla kemikaalien (esim. polttoöljyt) varastointia ja käsittelyä ennakko- ja jälkivalvotaan päällekkäisesti.

Ehdotetut toimenpiteet

Kemikaalien käytön ja varastoinnin säätely tulee poistaa ympäristönsuojelulainsäädännöstä sikäli kun velvoitteet ovat käytännössä päällekkäisiä kemikaaliturvallisuuslain menettelyjen kanssa .

Yllä mainittujen velvoitteiden ennakko- ja jälkivalvonta tulee siirtää kokonaisuutena TUKES:lle ja hyvinvointialueiden pelastustoimelle kemikaalien käytön laajuuden mukaan.

Kemikaaliturvallisuus linkittyy myös paloturvallisuuteen, mikä tulee huomioiduksi em. viranomaisten toimesta parhaiten.

Minna Ojanperä & Kemianteollisuus
Johtava asiantuntija, ympäristöpolitiikka
minna.ojanpera@ek.fi, +358 50 521 8152

Kemianalan sääntely

- 1) Ristiriitaiset kielivaatimukset
- 2) Päällekkäiset raportointivaatimukset
- 3) Maahantuontiin liittyvä raportointi

Ks. myös sivu 61: Kemikaaliturvallisuuslaki ja ympäristösääntely

Ristiriitaiset kielivaatimukset

Säätely

Kemikaalilain (599/2013) 20.3 §:n mukaan: "CLP-asetuksen liitteen VIII mukaiset tiedot on toimitettava Euroopan kemikaalivirastolle suomeksi ja ruotsiksi sen mukaan, mitä 22 a §:n 1 momentissa säädetään. Jos toiminnanharjoittaja tekee rajoitetun ilmoituksen 22 a §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla, toiminnanharjoittaja voi kuitenkin järjestää neuvontapalvelun joko suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi."

Suomen vaatimus on huomattavasti tiukempi kuin useimmissa muissa EU-jäsenvaltioissa, ja se on tiukempi myös verrattuna kansallisten kemikaali-ilmoitusten aikaisempaan kielivaatimukseen.

Kosmetiikkalaissa (492/2013) 21 §:ssä on puolestaan säädetty vaatimus, jonka mukaan Suomessa säilytettävien tuotetietojen on oltava Tukesin ja Tullin saatavilla suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi kosmeettisen valmisteen merkinnöissä ilmoitetussa osoitteessa.

Säätelytaakka

Vaikka EU:n CLP-asetukseen perustuva PCN-menettely on tullut voimaan, käyttöturvallisuustiedotteeseen perustuva ilmoitus on edelleen tehtävä Tukesille, ja sen voi toimittaa joko suomeksi tai ruotsiksi. Tämä on tarpeetonta, sillä PCN-ilmoitukset sisältävät erityistä asiantuntemusta vaativaa teknistä tietoa, joka ei ole tarkoitettu kuluttajille, vaan viranomaisille ja muille asiantuntijatahoille.

Päällekkäiset ja ristiriitaiset kielivaatimukset aiheuttavat tarpeetonta työtä yrityksissä, kun kemikaaleille laaditaan samansisältöisiä ilmoituksia eri kielillä.

Ehdotetut toimenpiteet

Englanninkieliset ja CLP-asetuksen perusteella Euroopan kemikaalivirastolle (ECHA) toimitettavat EU:ssa harmonisoidut PCN-ilmoitukset (Poison Centre Notification) tulisi hyväksyä myös kansallisille viranomaisille tehtävissä ilmoituksissa. Kansallinen sääntelyn ristiriitaiset kielivaatimukset kemikaalien ja kosmetiikan osalta tulisi selkeyttää.

Muutosehdotus: 20 § Kemikaalia koskevien tietojen kielivaatimus

CLP-asetuksen liitteen VIII mukaiset tiedot on toimitettava Euroopan kemikaalivirastolle suomeksi tai ruotsiksi tai englanniksi sen mukaan, mitä 22 a §:n 1 momentissa säädetään. Jos toiminnanharjoittaja tekee rajoitetun ilmoituksen 22 a §:n 3 momentissa tarkoitetulla tavalla, toiminnanharjoittaja voi kuitenkin järjestää neuvontapalvelun joko suomeksi, ruotsiksi tai englanniksi.

Sektorikohtainen: Kemianteollisuus & Kaupan liitto
EK:ssa ei asiantuntemusta.

Päällekkäiset raportointivaatimukset

Säätely

Kemikaali-ilmoitus ja sen tietovaatimukset sosiaali- ja terveysministeriön perustuvat asetukseen ([1118/2020](#)) kemikaali-ilmoituksen ja määrätietojen toimittamisesta.

Kansalliset kemikaali-ilmoitukset Suomen markkinoille saatettavista kemikaaleista tehdään ns. KemiDigi-työkalulla, mutta ”digitalisuus” tässä tapauksessa on vain osittaista.

Kansalliset tietovaatimukset ovat paljon laajemmat kuin vastaavissa tuoterekistereissä muissa Pohjoismaissa. Kun esimerkkituotteen ilmoittaminen Ruotsiin vaatii 30 tietokohdan kirjaamista, saman kemikaalin ilmoittaminen Suomessa vaatii 60 tietokohdan kirjaamista.

Sektorikohtainen: Kemianteollisuus
EK:ssa ei asiantuntemusta.

Säätelytaakka

Käytännössä kemikaali-ilmoituksen tekeminen on manuaalista työtä, ja KemiDigi-järjestelmän käyttöönoton myötä tämä työ siirtyi kokonaisuudessaan yritysten tehtäväksi. Kemikaaliseoksen osalta yrityksen on manuaalisesti kirjattava sekä markkinoille asetettavan seoksen koostumustiedot ja luokitus että vastaavat tiedot seoksen komponenteista. Lisäksi ilmoitukseen liitetään käyttöturvallisuustiedote pdf-muodossa, joka sisältää samat manuaalisesti kirjattavat tiedot.

Usein yrityksen on päivitettävä näitä tietoja, mikä merkitsee huomattavaa hallinnollista taakkaa ja resurssitarvetta. Tämän lisäksi yrityksillä on suurelta osin päällekkäinen EU-tason velvoite ilmoittaa tietyistä kemikaaleista yksityiskohtaiset tiedot Euroopan kemikaalivirastolle CLP-asetuksen mukaisesti. Kemikaalijakelijoille on tyypillistä, että markkinoille saatettavat kemikaalit vaihtuvat jatkuvasti, mikä tarkoittaa, että ilmoitustyötä on käytännössä koko ajan ja ilmoitusten määrä on suuri.

Ehdotetut toimenpiteet

Kansallista raportointivaatimusta olisi mahdollista keventää ilman, että toimitettavan tiedon käyttötarkoitus kärsisi. Säädospurkua edellytetään, jotta raportointivaatimusta voidaan keventää, koska sosiaali- ja terveysministeriön asetuksen (1118/2020) 1 §:n luettelon kohdassa 1 viitataan REACH-asetuksen liitteen II mukaiseen käyttöturvallisuustiedotteeseen (kohdat 1.1, 1.2, 2, 3, 9.1 ja 14.1). Käyttöturvallisuustiedotteen kohdan 3 osalta tulisi poistaa vaatimus syöttää seoksen komponenttien luokitustiedot kemikaali-ilmoituksen teon yhteydessä KemiDigi-järjestelmään manuaalisesti. Tiedot ovat joka tapauksessa viranomaisen käytettävissä liitteenä toimitettavasta käyttöturvallisuustiedotteesta. Tämä vähentäisi yrityksissä tehtävää manuaalista työtä merkittävästi.

UFI-koodilla merkityjä tuotteita valvotaan kemikaaliturvallisuuslain ([390/2005](#)) perusteella. Yrityksen on toimitettava erilliset PCN-ilmoitukset sekä KemiDigin rekistereihin, että Myrkytystietokeskukselle. Viranomaistietojärjestelmien yhteiskäyttöä tulee tehostaa. Myrkytystietokeskukselle laadittava PCN-ilmoitus on tarpeeton.

Jos asetus (1118/2020) avattaisiin, olisi samassa yhteydessä tarkoituksenmukaista tarkastella, että vaatimukset rajoittuvat vain aivan välttämättömään tietoon ja että tarpeeton päällekkäisyys EU-ilmoitusten kanssa poistetaan.

Maahantuontiin liittyvä raportointi

Säätely

Suomessa kemikaalien maahantuontiin liittyvä valvonta perustuu sekä EU:n että kansalliseen kemikaalilainsäädäntöön. Keskeisiä säädöksiä ovat muun muassa REACH-asetus ([1907/2006](#)), CLP-asetus ([1272/2008](#)) sekä kansallinen kemikaalilaki ([599/2013](#)).

Säätelytaakka

Edellä mainittujen säätelyiden perusteella yritysten on toimitettava Tukesille tietoja markkinoille saattamistaan ja maahantuomistaan kemikaaleista. Suomessa tämä raportointi tehdään KemiDigi-järjestelmään, jota Tukes ylläpitää.

Samaan aikaan kemikaaleja sisältävien tuotteiden maahantuonti kirjataan joka tapauksessa Tullin tietojärjestelmiin. Tuonti-ilmoitukset sisältävät muun muassa tuotteen määrän, alkuperän ja toimijan. Nämä tiedot ovat osittain samoja, joita toimijoiden tulee jälkikäteen raportoida Tukesille, joka on hyvin hyvin manuaalista työtä.

Ehdotetut toimenpiteet

Tietojen siirto Tullilta Tukesille voitaisiin automatisoida, joka poistaisi tarpeen raportoida päällekkäisiä tietoja kahdelle eri viranomaiselle.

Sektorikohtainen: Kemianteollisuus
EK:ssa ei asiantuntemusta.

TKI- ja koulutusehdotukset

- 1) TKI-toiminnan määritelmät
- 2) Sote-alan tutkimustoiminnan sääntely
- 3) Kielitaitovaatimukset
- 4) Suunnitteluvälitteet
- 5) Etäopetus ja etäyhteyksiä hyödyntävä opetus
- 6) Kuljettajan ammattipätevyyskoulutus

TKI-toiminnan määritelmät

Säätely

Taustalla vaikuttaa OECD:n vanha määritelmä (nk. Frascati manual) TKI toiminnasta.

Säätelytaakka

Suomi tulkitsee EU:n valtiotukipuitetta ja TKI asetusta tiukemmin kuin muut jäsenmaat. Kireämpi tulkinta johtaa epäselvään käytäntöön eri toimialojen mahdollisuuksissa julkiseen innovaatorahoitukseen erityisesti, kun TKI painottuu lähempänä markkinaa olevaan tai aineettomaan TKI-toimintaan.

Ehdotetut toimenpiteet

TKI toimintaa koskevat tulkinnat pitää päivittää vastaamaan nykyaikaista yritysten TKI-toiminnan valtavirtaa. Kansallinen T&K-rahoituslaki ja laki T&K-verokannusteesta päivitetään, jolloin sekä aineettomaan sisältöön liittyvä että puolustukseen liittyvää TKI-toiminta on selkeämmin julkisen TKI-rahoituksen piirissä. Vaikutetaan myös OECD-tasolla määritelmän päivittämiseen.

Sote-alan tutkimustoiminnan sääntely

Sääntely

Tähän kokonaisuuteen kuuluvat ainakin seuraavat lait:

- a) laki kliinisestä lääketutkimuksesta (983/202)
- b) laki lääketieteellisestä tutkimuksesta (488/1999)
- c) laki sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä, jäljempänä toisiolaki (552/2019)
- d) biopankkilaki (688/2012)
- e) laki ihmisen elimien, kudoksien ja solujen lääketieteellisestä käytöstä (101/2001)
- f) lääkinnällisistä laitteista annettu laki (719/2021)

Myös parhaillaan valmistelussa olevat eurooppalaista terveysdata-avaruutta koskeva EHDS-asetus sekä asetusehdotus ihmisessä käytettäväksi tarkoitettujen ihmisperäisten aineiden laatu- ja turvallisuusvaatimuksista (SoHO-asetus) tulevat vaikuttavat myös kansalliseen tutkimuslainsäädäntöömme ja sen kehittämiseen.

Peppiina Huhtala & Auli Rytivaara
peppiina.huhtala@ek.fi, +358 45 678 1306
auli.rytivaara@ek.fi, +358 40 356 7594

Sääntelytaakka

Sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaaminen ja kustannusten kasvun hillitseminen vaativat muutosta nykyisiin tapoihin toimia ja tuottaa palveluita. Terveysalan yritykset investoivat ennen kaikkea niihin maihin, joissa on vahva TKI-toiminta perustutkimuksesta soveltavaan tutkimukseen.

Nykyinen kansallinen lainsäädäntömme on aiheuttanut merkittäviä ongelmia etenkin kansainvälisille tutkimushankkeille. Yliopistojen ja yritysten omien tutkimushankkeiden kannalta olisi ensiarvoisen tärkeää, että lainsäädäntö olisi ennakoitavaa, ja että hankkeiden aikataulu ja kokonaiskustannukset olisivat ennakoitavia ja kilpailukykyisiä.

Ongelman taustalla vaikuttaa se, että sote-alan tutkimustoimintaa koskevat säädökset on valmisteltu toisistaan erillisinä hankkeina, mikä on johtanut tulkintaongelmiin siitä, mitä lakia milloinkin sovelletaan, jos samassa tutkimushankkeessa esimerkiksi yhdistyy elementtejä useasta eri tutkimustyyppistä.

Ehdotetut toimenpiteet

Toisiolain kokonaisuudistuksessa huomiota tulee kiinnittää datan hyötykäyttöön ja yhteenväisyyteen tutkimuksessa, kansainvälisyyteen sekä eri toimijoiden yhdenvertaisuuteen. Toisiolain uudistamishankkeen keskiössä tulee olla innovoinnin ja kansainvälisyyden mahdollistaminen säätämällä toimista, joilla sekä Findata että rekisterinpitäjät pysyvät laissa säädetyissä aikarajoissa niin tietolupien kuin aineistotoimitustenkin osalta. Lakiin tulisi myös kirjata rekisterinpitäjille oikeus arvioida datan anonymisoinnin tai pseudonymisoinnin riittävä taso ja huomioida alan erityisvaatimukset globaalisti kilpailluilla ja säännellyillä markkinoilla (osoittamisvaatimukset). Myös tietoturva vaatimusten tulee olla oikeasuhtaisia, nykyaikaisia ja kansainvälisien standardien mukaisia. Tällä hetkellä kansalliset vaatimuksemme poikkeavat kansainvälisistä standardeista, mikä on hidastanut kv-tutkimushankkeiden etenemistä.

Muutoksen edellytyksenä on, että valvovat viranomaiset sitoutuvat purkamaan tiedon hyödyntämisen esteitä jalisäämään palvelujärjestelmän tuottavuutta. Lainsäädäntöä tulee myös uudistaa mahdollistavampaan suuntaan siten, että se tukee aiempaa tehokkaammin tiedon liikkuvuutta ja datan hyödyntämistä, jotta velvoitteet vastaavat nykyaikaisen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä tutkimuksen tarpeita.

Kielitaitovaatimukset

Säätely

Asetuksessa opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista (986/1998) säädetään opettajien kielitaitovaatimuksista.

Perusopetuksen opettajilta edellytetään erinomaista suullista ja kirjallista taitoa koulun opetuskielessä. Tyypillisimmin tämä on suomi tai ruotsi.

Säätelytaakka

Tiukat kielitaitovaatimukset estävät osaavien henkilöiden saamista alalle. Säätely aiheuttaa esteen perusopetuksen henkilöstön kansainvälisten taustojen vahvistamiselle. Tutkimusnäyttö (OECD) osoittaa, että henkilöstön kansainvälisellä moninaisuudella on myönteisiä vaikutuksia oppimiseen. Tämä on yhä tärkeämpää oppilaiden moninaistuessa.

Ehdotetut toimenpiteet

Kelpoisuuksiin liittyviä kielitaitovaatimuksia tulisi keventää. Perusopetuksen kielitaitovaatimus voitaisiin määritellä esimerkiksi vastaavasti kuin lukiokoulutuksen osalta (opettajan tulee hallita opetuksessa käytettävä kieli, äidinkielen ja kirjallisuuden aineenopetuksessa erinomainen taito).

Sektorikohtainen: Sivista
EK:ssa ei asiantuntemusta.

Suunnitteluvälitteet

Säätely

Varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa on määritelty lukuisia erillisiä suunnitteluvälitteitä. Temaattisten suunnitelmien lisäksi sivistysalalla päiväkodeista korkeakouluihin on runsaasti oppijoiden erilaisia henkilökohtaisia suunnitelmia.

Erilaisia suunnitteluvälitteitä on esimerkiksi seuraavissa laeissa:

- a) Varhaiskasvatustilaki (540/2018, 5 luku)
- b) Perusopetuslaki (628/1998, 4 a luku)
- c) Laki ammatillisesta kouluksesta (531/2017, 5 luku)

Säätelytaakka

Sivistysalan barometrin mukaan hallinnollisen työn määrä on ollut kasvussa kasvatus- ja koulutusaloilla. Erilliset suunnitteluvälitteet aiheuttavat runsaasti hallinnollista työtä ja vievät opetushenkilöstön aikaa pois varsinaisesta kasvatus- ja opetustyöstä.

Ehdotetut toimenpiteet

Lainsäädännöstä tulisi poistaa suunnitteluvälitteet lukuun ottamatta varhaiskasvatussuunnitelmaa ja opetussuunnitelmaa.

Varhaiskasvatuksen ja koulutuksen toimijoille tulisi anataa mahdollisuus päättää itse muista järjestäjä- ja toimipistekohtaisista suunnitelmista.

Sektorikohtainen: Sivista
EK:ssa ei asiantuntemusta.

Etäopetus ja etäyhteyksiä hyödyntävä opetus

Säätely

Perusopetuslaissa (628/1998) ei ole säädetty mahdollisuudesta etäopetukseen eli verkkovälitteisestä opetuksesta, jossa oppilas on muualla kuin koulun tiloissa. Etäyhteyksiä hyödyntävä opetus eli verkkovälitteinen opetus, jossa oppilas on koulun tiloissa, on mahdollista perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden nojalla. Perusteiden mukaan oppimisympäristön turvallisuudesta sekä oppilaiden valvonnasta ja ohjauksesta huolehditaan samojen periaatteiden mukaisesti kuin muissakin opetustilanteissa. Tätä on tulkittu siten, että myös valvovalla henkilöllä on oltava opettajan kelpoisuus.

Säätelytaakka

Vapauttamalla koulutuksen järjestäjälle mahdollisuus hyödyntää etäopetusta olisi mahdollista pienentää oppilaiden koulukuljetuksissa käytettävää aikaa. Tällä hetkellä perusopetuksen oppilaat voivat viettää koulukuljetuksessa useita tunteja päivässä (enimmäismäärä 2,5 tuntia päivässä, yli 13-vuotiaille 3 tuntia päivässä).

Yleistyessään toimintatapana etäyhteyksiä hyödyntävä opetus olisi mahdollisuus laajentaa opetustarjontaa sekä kelpoisten opettajien tarjoaman opetuksen saatavuutta. Valvovan henkilöstön kelpoisuuden tiukka määritelmä tekee kuitenkin vaihtoehdosta kalliin.

Ehdotetut toimenpiteet

Perusopetuslain tulisi mahdollistaa etäopetus. Koulutuksen järjestäjälle tulisi antaa mahdollisuus päättää etäyhteyksiä hyödyntävän opetuksen valvovasta henkilöstä ilman kelpoisuusehtoja.

Kuljettajan ammattipätevyyskoulutus

Säätely

Nykymuotoisena lain (371/2019) 33 § on aiheuttanut kestäättömän ja epäreilun tilanteen kuljettajakoulutukseen, koska vain opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) rahoittamassa koulutuksessa on mahdollista kirjoittaa tiettyjen kriteerien täyttyessä opiskelijoille hyväksymisasiakirja.

Sen sijaan täysin identtisessä TEM:n hallinnonalan rekry-koulutuksessa, yrityksen tilauskoulutuksissa tai opiskelijan itse rahoittamassa kuljettajakoulutuksessa hyväksymisasiakirjaa ei voida kirjoittaa ja opiskelijoiden työelämään siirtyminen tapahtuu viiveellä. Esteenä yhtenäiselle käytännölle on liikennepalvelulain 33 §:n epätarkoituksenmukainen viittaus osaamiskokonaisuuksien viitekehyslakiin (93/2017).

Säätelytaakka

Liikennepalvelulain 33 §:n sisältämä rajausta hyväksymisasiakirjan käyttämisestä kuljetusalan koulutuksessa on osoittautunut nykytilanteessa vanhentuneeksi ja ristiriitaiseksi, kun koulutettuja kuljettajia tarvitaan aiempaa enemmän muun muassa eläköitymisen seurauksena.

Kasvavaan työvoimatarpeeseen vastataan kouluttamalla ammattikuljettajia nykyisin myös tutkintoon johtavan ammatillisen koulutuksen (rahoitus OKM) lisäksi työvoimahallinnon (TEM) rekry-koulutuksina, yritysten rahoittamina tilauskoulutuksina sekä opiskelijan itse rahoittamina koulutuksina.

Ehdotetut toimenpiteet

Liikenteen palveluista annetun lain 33 §:n (320/2017 ja 371/2019) tarvittaisiin muutostyöt kuorma- ja linja-auton kuljettajan ammattipätevyyskoulutuksen hyväksymisasiakirjan käytön yhtenäistämiseksi.

Nykyisen liikennepalvelulain 33 §:n sisältämä rajausta hyväksymisasiakirjan käyttämisestä vain OKM:n rahoittamassa kuljetusalan koulutuksessa on osoittautunut nykytilanteessa kestäättömäksi.

Sektorikohtainen: **PALTA**
EK:ssa ei asiantuntemusta.

ek